

АРИХИТЕКТУРА
И УРБАНИЗАМ
ПАНЧЕВА
2003.

ПЛАН И ПРОГРАМ РАДА
МАНИФЕСТАЦИЈЕ АУПА 2003.

Организатор и генерални покровитељ манифестације АУПА 2003.

ЈП “Дирекција за изградњу и уређење Панчева”

АУПУ 2003. помогли:

Војвођанско удружење урбаниста - Нови Сад

Медијски спонзори:

РТВ Панчево, ЈНИП Панчевац

САВЕТ АУПЕ:

Мр Живојин Кара - Пешић, дипл.инж.арх. (председник Савета), проф. др. Срстен Вујовић, дипл.социолог, Mr Миодраг Ференчак, дипл.инж.арх., Драган Живковић, дипл.инж.арх., Mr Радивоје Динуловић, дипл.инж.арх., Зоран Ђукановић, дипл.инж.арх., Јелена Живковић, дипл.инж.арх., Јован Станковић, дипл.инж.саоб. и Бранислав Маринковић, дипл.инж.арх.

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР АУПЕ:

Владимир Вукајловић, дипл.социолог (координатор), Сава Болдорац, дипл.социолог, Душанка Антонијев Стјић, дипл.инж.арх., Оливера Драгаш, дипл.инж.арх.

Менторски тим:

Архитектонски и Шумарски факултет универзитета у Београду, Ксенија Лаловић дипл. инж. арх. АФ, Данијела Миловановић дипл. инж. арх. АФ, Марија Маруна дипл. инж. Арх. АФ, Александар Бобић дипл. инж. пејзажне арх. СФ, Дејан Скочајић дипл. инж. пејзажне арх. СФ, Андреа Тутунџић дипл. инж. пејзажне арх. СФ, Mr Драган Вујичић дипл. инж. пејзажне арх. СФ

Редакција каталога:

Владимир Вукајловић, дипл.социолог, Оливера Драгаш, дипл.инж.арх., Марија Радовановић, дипл.инж.арх, Милан Стојановић

Прелом текста и изглед каталога:

Милан Стојановић

Дизајн корица и знак АУПА 2003.:

Марија Радовановић, дипл.инж.арх

Дизајн знака АУПА:

Стеван Ђурић, дипл.инж.арх

Штампа:

“Графос интернационал” доо. Панчево

АУПА 2003. - ДЕСЕТА ПО РЕДУ

Јубилеј АУПА - смотре има сасвим особиту значајност:

- манифестације су одржаване у најтеже време у погледу друштвених претпоставки и стручних погодности (од наумљених циљева није се одустало ни усред искушења у којима се Панчево, заједно са читавом друштвеном заједницом, нашло у последњој години прошлога века);
- поред двају стручних токова (архитектуре и урбанизма), у њима је учествовала и јавност, у почетку само панчевачка, а касније све више и она шира (новосадска, београдска, нишка . . .);
- по духу непрофитна, смотра је имала карактер доприноса најпре једне градске установе (Дирекције за изградњу и уређење Панчева) и групе стручњака којима је, пре свега другог, била брига о унапређењу струке и развоју Панчева у смеру оплемењивања његове животне средине, да би временом и то језгро привукло друге организације и појединце, привучене управо отвореном, по струку благотворном и по житеље Панчева корисном усмереношћу;
- АУПА - догађања не само да су привлачила, него су и укључивала младе људе, студенте Архитектонског, а у деветој репризи и шумарског факултета, заједно са њиховим професорима и асистентима, са којима су организатори тесно и плодотворно сарађивали скоро читаву протеклу деценију;
- гледано из осврта, наталожено искуство (још увек неразврстано, недовољно истражено, па дакле и коришћено, али, срећом, редовно бележено у пропратној публикацији подлистак панчевачког књижевног часописа -СВЕЦКЕ-, а касније посебних публикација у издању ЈП -Дирекције за изградњу и уређење Панчева-) могло би већ сада послужити као богата грађа при изради специјалистичких, магистарских, а можда и покојег докторског рада.

Одржавање овогодишњих - јубиларних - сусрета унутар струке и ње са друштвеним окружењем којем је њен рад намењен, осим права на понос, подразумева и озбиљну обавезу према овогодишњим догађањима (од прикладне теме, преко широког одазива, до ваљаног и вишестрико применљивог стваралачког доприноса учесника). Рашиљено на проблемске деонице, то значи да ваља озбиљно размотрити:

- а. тему,
- б. обухват,
- ц. учеснике
- д. савет и организацију,
- е. жири,
- ф. правила,
- г. календар,
- х. радионицу,
- и. награде,
- ј. изложбу,
- к. семинар,
- л. пратеће манифестације,
- м. публикације и
- н. web site

а) ТЕМА

Први предложени (радни!) наслов теме је био:

МЛАДИ У ПАНЧЕВУ И ЗА ПАНЧЕВО

ПАНЧЕВО ЗА МЛАДЕ И СА МЛАДИМА

ова тема, је касније -еволуирала- у:

-МЛАДИ У ГРАДУ-

- у Панчеву и за Панчево -

Разлози одабира:

- јубилеј је светковина, светковина је испољење радости и полета, носиоци полета су млади;
- јубилеј је и прилика за другачије, за ново, за напуштање усталјеног уиме истраживачки пустоловног, што, опет, карактерише младе;
- у инертним друштвеним околностима млади и њихови проблеми никако да дођу на ред, па се основано сматра да је ова тема на правцу поспешивања учешћа младости у кројењу властите судбине;
- управо је у току реформа школства, од дна до врха, уз вајкање оних несклоних било којој врсти огледања да су први кораци реформатора пренагљени, а АУПА, од самога почетка и кроз све одбројане године, има племенито надметање као трајно опредељење;
- Панчево има неке упоредне предности као средина у којој би и млади изван њега могли да нађу благотворно окружење свог образовног и културалног окупљања, општења и напредовања, што би попстепено, временом и стрпљивим настојањем, могло да уроди драгоценом променом доминантне градске функције и свеукупног карактера града, враћању градскости и грађанским вредностима којима се град одликовао, па и дично, још у доба кад је био неупоредиво мањи, заправо једна од граничарских варошица;
- упркос увреженим предрасудама о њој, младост има много одређенији став према старини града него што то стари мисле и хоће да признају;
- уколико се правовремено не укључи у токове истинског развоја, младалачка енергија од стваралачке постаје рушилачка.

Поред ових општих одредница, тема - кад је о јубиларној пригоди реч - има и посебних погодности:

- могу да се установе потребе и жеље младе популације које би постале ослонац (градској управи) као програмска основа будућих одлука и чинова у политици развоја града;
- пружа се могућност (урбанистима) да буду проверене постојеће и истражене - предложене нове локације за садржаје намењене младима (наука, образовање, култура, разонода, спорт . . .);
- отвара се прилика (проектантима) да се понуди промена намене постојећих, историјски вредних објеката, како би се прилагодили потребама младих;
- наглашавањем друштвене димензије при разматрању градских проблема младих, успоставља се мост између политике и струке, али и између различитих генерација унутар струке саме, што би се нарочито могло испољити током Радионице и приликом одабира грађе за изложбу;
- младост је отворенија према тимском раду, вишесдисциплинарности, мултимедијалности,

синтези уметности и алтернативним правцима у свим доменима, од образовања до уметности, а то представља колико јак интегративни чинилац толико и благодетну разноврсност (понуђених намена и градских амбијената).

б) ОБУХВАТ

Праг какав представља десетогодишњица АУПА - огледања обавезује на проширење подручја учесништва. Другим речима, организатори овогодишње манифестације имају намеру да је учине општесрпско-срногорском, објављивањем огласа о њеном одржавању, теми и начину укључивања у барем једном од високотиражних гласила. У том смислу би ваљало, чини се, с једне стране сузити учешће оних који учествују предлозима везаним за конкретне панчевачке локације постављањем горње границе стрости, а са друге отворити широко врата свима онима који сматрају да имају занимљив допринос на постављену тему. Питање је да ли реч -широко- ипак подразумева некакав претходни одабир свега што би се могло очекивати да ће бити понуђено и ко би тај одабир спровео.

Што се тиче подлога, обухвата самог рада у погледу врсте, броја и формата прилога у предселекцији и надаље, то је питање техничке нарави које ће бити разрађено у такозваном Упутству учесницима.

ц) УЧЕСНИЦИ

Њихова права и обавезе, као и права - обавезе организатора манифестације, улогу Савета, жирија и организационог одбора, подлоге, подробније информације и особе за општење са учесницима и јавношћу (имена, телефони, факсови, e-mail) биће предочени заинтересованима у Упутству учесницима.

д) САВЕТ И ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР

САВЕТ АУПЕ:

Мр Живојин Кара - Пешић, дипл.инг.арх. (председник Савета), проф. др. Сретен Вујовић, дипл.социолог, Mr Миодраг Ференчак, дипл.инг.арх., Драган Живковић, дипл.инг.арх., Mr Радивоје Динуловић, дипл.инг.арх., Зоран Ђукановић, дипл.инг.арх., Јелена Живковић, дипл.инг.арх., Јован Станковић, дипл.инг.саоб. и Бранислав Маринковић, дипл.инг.арх.

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР АУПЕ:

Владимир Вукајловић дипл.социолог (координатор), Сава Бодорац, дипл.социолог, Душанка Антонијев Стјајић, дипл.инг.арх., Оливера Драгаш, дипл.инг.арх.

г) КАЛЕНДАР - термин план манифестације

Активност	термини
Распис конкурса	19. априла (субота) дневни лист -ПОЛИТИКА- 25. априла (петак) недељни лист -Панчевац-
Рок за предају радова	30. јун 2003. (понељак) до 10.00ч
Прва тријажа	30. јун 2003. (понељак) од 10.00ч
Радионица	од 12. до 14. септембра 2003. (Дивчибаре - панчевачко одмаралиште)
Изложба	од 20 до 31. октобра 2003. Савремена галерија Центра за културу Панчева
Семинар (стучни скуп)	23. октобар 2003. (четвртак) од 10.00ч

х) РАДИОНИЦА

Ове године, за разлику од претходних, она би, пре свега, морала да садржином оправда своје име - дакле, да буде радна - што, разуме се, не искључује присуство оних који обожавање рада исказују тиме што сатима могу да гледају како други раде. Као други предуслов, ваљало би да оствари идеју о вишегенерацијском дружењу разних за проблем младих везаних занимања (стручних, уметничких, политичких ...). Новина би, као треће, било њено померање на уметничку страну укључивањем, уз досадашњи Архитектонски и шумарски, Факултета применских уметности. Пожељно је да јој исход буде пре предмет (радна макета, аранжман, инсталација, перформанс) него цртеж (план, пројекат), јер се претпоставља да ће у доба радионице радне скице, а можда и од њих студиознији прилози, бити већ уврено приготвљени. У сваком случају, различита занимања претпостављају различите медије, различита средства и начине приказивања, што би на Радионици ваљало да дође до пуног изражaja.

и) НАГРАДЕ

Сви учесници чије радове приликом предселекције жири буде уврстио у десет најуспешнијих добијају ОБЕШТЕЋЕЊЕ, у висини од 5.000 дин. Тиме стичу право на разраду својих концепата током и после Радионице, уз истовремено кандидовање за једну од ТРИ ГЛАВНЕ НАГРАДЕ. Фонд за другостепено жирирање износи 100.000 дин, а награде ће се додељити по предлогу жирија, на основу верзије радова у облику какав ће имати на изложби. Награде ће бити или равноправне или ће се одредити ранг (I награда 50.000, II награда 30.000 и III награда 20.000 динара). У случају да награде буду равноправне, односиће се на три аспекта које ће жири установити над приспелим предлозима, на основу праваца у којима су се учесници кретали при конципирању својих радова.

Проглашење награда обавља се при отварању изложбе. Том приликом се, гласањем свакога тима за један од радова (изузимајући властити) проглашава и најуспешнији од учесника према суду њих самих и додељује НАГРАДА КОЛЕГЕ КОЛЕГАМА.

НАГРАДА ПУБЛИКЕ биће додељена раду / тиму којем посетиоци изложбе доделе највећи број гласова током трајања изложбе. Исход тога гласања биће прослеђен медијима по затварању изложбе и отварању у ту сврху постављене гласачке кутије.

ј) ИЗЛОЖБА

Поред уобичајених радова - чији је концепт усвојен у првој тријажи, разрађиван кроз размену гледишта током Радионице и после ње коначно дотеран и приређен за излагање - у овогодишњу, јубиларну изложбу могли би бити уврштени и:

- радови из младости старијих колега којима су била додељиване: награде / откупни / признања;
- радови младих (студената или недавно дипломираних) који су учествовали на конкурсима, домаћим и страним;
- предлози стручњака и уметника везани за тему огледања који раније нису објављивани, без обзира на место и време настанка;
- вредни примери из светске праксе у предлощима саобреженим сврси излагања.

Овако разуђен програм излагања налажао би и неке новине у досадашњој пракси, какве су, например, више од једног изложбеног простора и додатни задатак Оцењивачком суду да изведе одабир ванрадионичких прилога, тј. свег оног материјала насталог / приспелог изван редовног тока огледања.

к) СЕМИНАР

Предлаже се да предмет овогодишњег - јубилејом и темом условљеног - семинара буде

-МЛАДИ У ГРАДУ-

л) ПРАТЕЋЕ МАНИФЕСТАЦИЈЕ

Предлаже се да у овој посебној - јубиларној - прилици пратеће манифестације буду препуштене представљању спонзора који се баве производњом / заступањем / пласирањем савремене опреме, елемената и материјала коришћених при уређењу, обликовању и оплемењивању простора, у широком распону од средстава за грађење и облагање, преко урбаног мобилијара, све до постројења за пречишћавање, рециклирање и друге видове унапређења услова живљења у градској средини.

м) ПУБЛИКАЦИЈЕ

Манифестацију ће, као и претходних година, пратити посебна публикација, у којој ће наћи места сажети прикази свих радова који су прошли предселекцију, уз другу по тему релевантну грађу. Очекује се да у њој, или, вероватније, у посебном тому буду објављени материјали са семинара.

н) WEB Site (Интернет презентација АУПЕ)

Идеја за израду Интернет сајта посвећеног манифестацији АУПА, настала је пре неколико година, но на жалост никада није реализована. Главни разлог за одлагање изrade сајта, који, познато је, не захтева већа материјална средства, била је чињеница да ни сама фирма оснивач и главни покровитељ - ЈП -Дирекција Панчево-, до сада није имала достојну Интернет презентацију.

Ове године, обележавамо првих десет година АУПЕ, манифестације која је давно прерасла локалне оквире и која је позната и призната не само у Војводини и Србији, него и у неким суседним земљама, али и на другим континентима (нпр. Аустралија), те се надамо да ће то бити повод да ову давнашњу идеју реализујемо и тиме свим стручњацима и поштоваоцима ахитектуре и урбанизма пружимо најсавременији и најбржи начин размене информација.

АУПА 2003.

Архитектонско урбанистички конкурс

ИДЕАЛНИ ДАН

Данка Јаснић
Јелена Тасовац
Милица Вукашиновић
Селена Савић

РЕЦИКЛАЖА ПРОСТОРА

Вишиња Николић
Лука Бајић
Милош Драгићевић

EX LIBRIS

Даница Караџић
Ивана Поповић
Никола Кнежевић

ПЕРСОНИЗАЦИЈА И ОПЛЕМЕЊИВАЊЕ ПРОСТОРА

Милош Милановић

КУЛТУРА КОМУНИКАЦИЈА

Марија Милечков
Милене Маринковић
Оливера Грк
Тијана Стевановић

ВОДЕНО ЦВЕТАЊЕ

Кристина Радосављевић

ИСКОРАЧИ ДУХОМ, ЗАКОРАЧИ У ПРОСТОР

Драгана Ранђеловић
Јелена Зарић
Јелисавета Лалић

REFRACTION

Анђелија Цветић
Сузана Ковљанић
Снежана Ђурувића

ВИДИК

Ирења Ђировић
Јелена Радић
Наташа Митић

ДОБРОДОШЛИ У 21. ВЕК

Милица Апостоловић
Владимир Џвејић

УОЧИ РАЗЛИКУ / НОВА МЛАДОСТ ПАНЧЕВА

Оливера Драгаш

Идеални дан

>>Идеални дан<< нуди младима на коришћење просторе прилагођене њиховим потребама и интересовањима, у чијем су уређењу учествовали, или су могли да учествују.

Циљну групу корисника чине млади који проводе највећи део времена у Панчеву, везани за њега због образовања, професионално или емотивно...

Понудом различитих садржаја у уређеним просторима, не угрожавајући функционисање људи са другачијим потребама и различитих старосних структура остварујемо у оквиру постојеће физичке структуре мрежу токова паралелних свакодневним, устаљеним токовима кретања и одвијања активности.

>>Идеални дан<< не претпоставља простор идеалног града за своје одвијање али чини да постојећи град буде ближе идеалном.

Како се остварује >>идеални дан<< ?

идејно решење "Централе"

корак 1

Оснивамо "Централу". Запошљавамо тим младих стручњака разних профиле, као и неквалификоване добровољце, способне и вольне да учествују у "креирању" живота младих у граду.

До посла млади долазе путем јавног информисања (радио, телевизија, новине и сл.), где имају потпуну слободу одлучивања, с тим да преузимају одговорност уређивања јавних простора које одаберу (уз сталну контролу компетентних појединаца и установа).

корак 2

Идентификујемо јавне просторе који тангирају сталне дневне токове кретања младих, везаних за Панчево. Процењујемо неискоришћен огромни потенцијал, како у просторном, тако и у симболичном смислу. Израђујемо планове за уређење одабраних јавних простора у коме учествују тимови: дизајнера, архитеката, уметника запослених при "Централи", уз сву подршку у прикупљању дозвола и средстава административног тима. Опремамо простор мобилијаром и монтажним објектима, у складу са карактером интервенције.

"Централа"

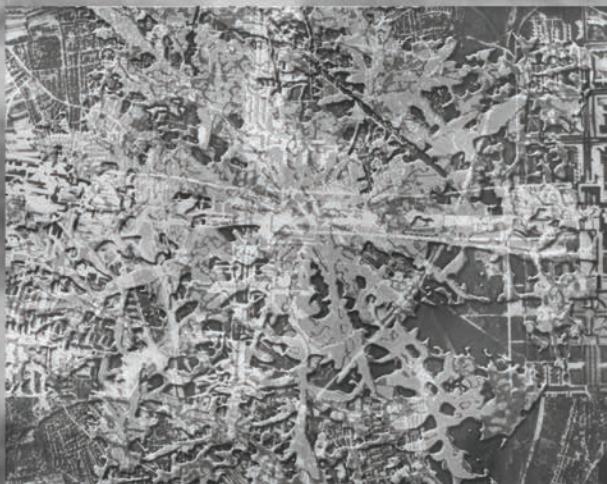
идејна решења
опремања простора

"Централа" преузима иницијативу у преуређивању и активирању јавних и полујавних простора у Панчеву, тј. "Централа" се брине о спровођењу већ израђених планова.

Остварујемо паралелни ток комуникација који повезује јавне просторе, опремљене садржајима у складу са карактером наше интервенције.

Укључујемо јавност у рад "Центrale", што је и крајњи циљ нашег пројекта. У овој фази "Централа" омогућава младима да изразе и задовоље своје потребе и замисли.

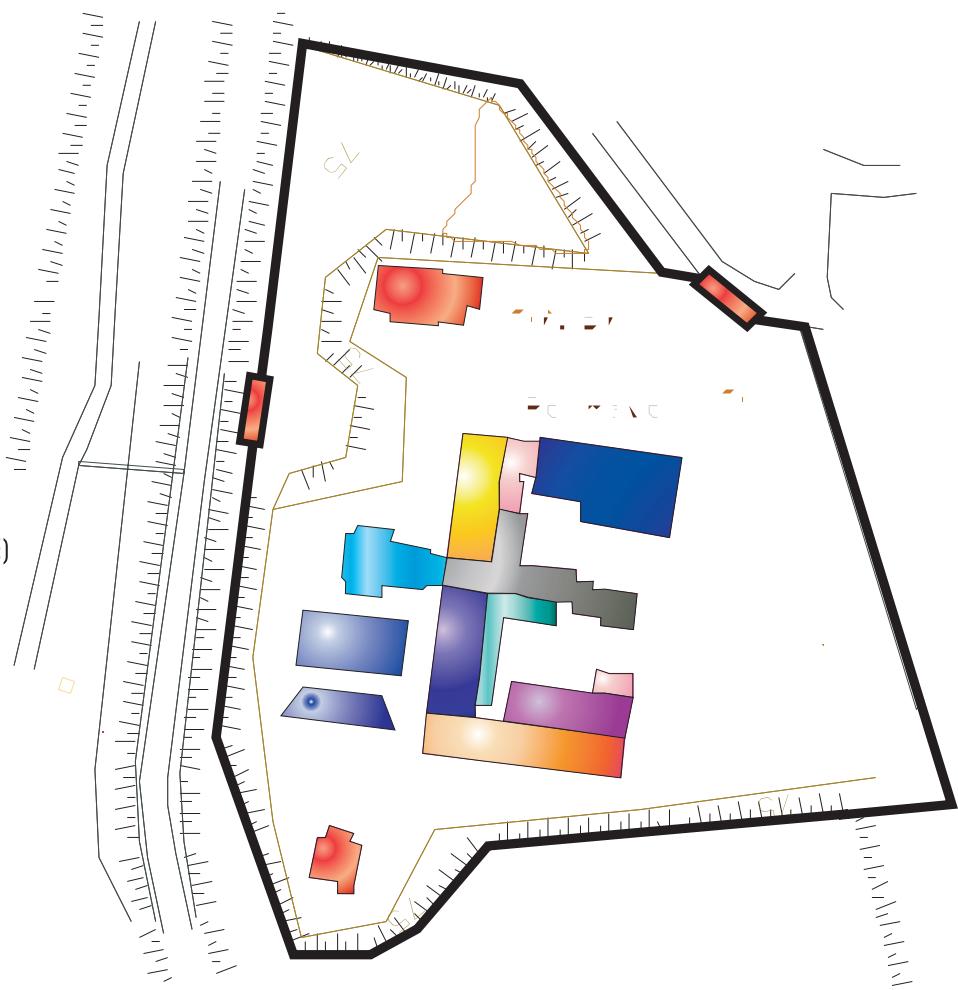
корак 3

NAMENA OBJEKATA

RECIKLAZA PROSTORA

- STANOVANJE
- KANCELARIJE
- SKATE PARK
- KAFFE
- SALA ZA KONCERTE
- KLUB
- POMOCNE PROSTORIJE
- GALERIJA
- ATELJEI
- RADIONICE
- MULTI CENTAR
(BAZEN, KLIZALISTE, POZORISTE)

AUTORI: VISNJA NIKOLIC I MILOS DRAGICEVIC

РЕЦИКЛАЖА ПРОСТОРА

Оно што смо приметили као проблем, који се јавља у свим градовима у Србији, је да упркос томе што су млади различити и, имају различите потребе- садржаји који се младима нуде су крајње једнолични и монотони. Поред свих разлика постоји једна потреба која је заједничка, а то је **осамостаљивање**. Младима недостаје лични простор и могућност да зараде бар за ћепарац, ако не и за потпуну самосталност. Зато је наша идеја била стварање места које ће бити другачије, динамичније и приступачније од осталих а истовремено ће пружати могућност становаша и запошљавања што ће помоћи осамостаљивању младих. Размишљајући даље у овом правцу дошли смо на идеју рециклираног простора. Идеја о рециклираном простору базира се на искуству многих европских градова, у којима старе, напуштене зграде (фабрике, складишта, касарне и сл.) добијају нову намену и постају јавни простори. Рециклажа простора не би била једнократан, већ континуиран процес, како би простор уместо статичног постао динамичан, у сталном процесу настајања и мењања. Као студенти пејзажне архитектуре бавимо се отвореним простором, чија је једна од главних карактеристика динамика и стална промена. Вегетација, која је једна од основних структурних елемената отвореног простора нема свој коначни облик, већ пролази кроз сталан процес промене: током низа година, у једној години (сезонски), па чак и у току једног дана. Покушали смо да овај принцип пренесемо и на затворен простор. Ова динамика неби се задржала само на форми, већ би била пренета и на садржину, рециклажом -културног простора-, који је у најшим условима такође веома статичан. Дакле, под рециклажом простора подразумевамо физичку и духовну рециклажу простора једног града. **Физичка рециклажа** своди се на реконструкцију и редизајн старијих напуштених објеката и њиховог окружења. Нов изглед објекти би добили кроз идеје младих људи (путем конкурса, радионица, ...), који би добили прилику и да сами спроведу своје идеје у дело. У зависности од свог интересовања могли би да се определе за осмишљавање и уређивање ентеријера, фасада, зеленила око самог објекта- овакав пројекат, иако озбиљан и гломазан, не мора нужно да повлачи са собом велике трошкове - све у духу рециклаже. **Духовна рециклажа** подразумева нов приступ младалачкој култури. Наша идеја је **развијање мултидисциплинарног културног центра** за младе који би кроз свој разноврстан програм био укључен у актуелне токове културе, савремене уметности и развоја нових технологија у свету. Поред тога циљ је створити приступично и популарно место окупљања где би млади могли да дођу у контакт са различитим уметничким изразима. Овај културни центар би подржавао младе (некомерцијалне) уметничке форме, нове таленте и иновативне приступе областима ликовних уметности, музике, филма, видеа, -уличне уметности- (графити), мултимедијалног дизајна и нових медија. Пружао би шансу младим људима да се опробају и стекну искуство у својој струци или области за коју су заинтересовани, као и да директно учествују у креативном процесу. Поред тога, младима би био омогућен приступ информацијама, путем разних курсева и радионица могли би да унапреде и побољшају своје знање. Била би пружена и могућност рекреације.

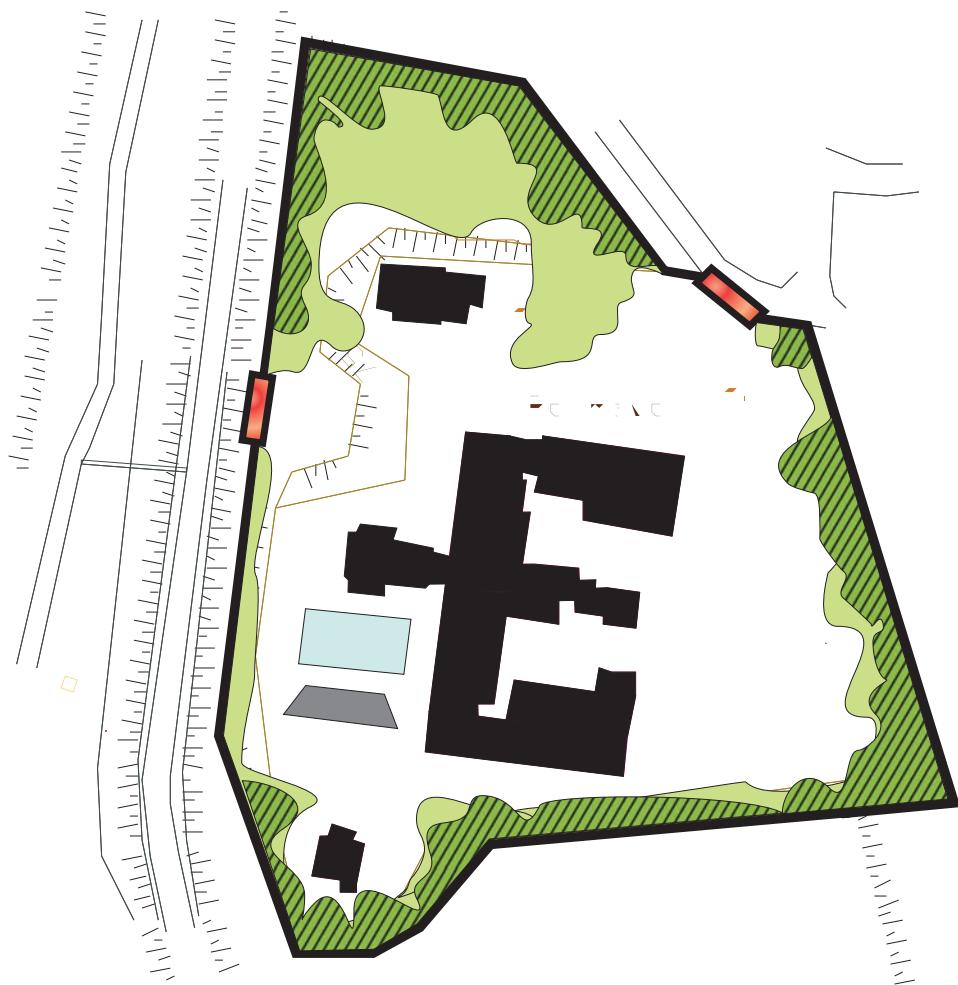
У сваком граду постоји простор погодан за рециклажу. Панчево посебно обилује таквим просторима. Обилазећи их, дошли смо до закључка да би нашој идеји највише одговарао простор **Старе свиларе**. Свилара нам је деловала најпогодније из више разлога, издвојена је из центра града, а ипак на умерено пешачкој удаљености; објекат је веома интересантан и инспиративан за адаптацију, такође и доволно велики да прими све замисљене намене; читав комплекс се налази у великом дворишту које би се такође могло реконструисати, посебно занимљиви били су нам базени испред објекта који су се раније користили у процесу производње свиле, а могли би се -рециклирати- и поново користити али на неки нов начин.

автори: Вишња Николић и Милош Драгићевић

RASPORED ZELENILA

RECIKLAZA PROSTORA

- OBJEKTI
- BAZEN
- TRIBINE / AMFITEATAR
- POPLOCAVANJE
- ULAZI
- NISKO ZELENILO
- VISOKO ZELENILO

AUTORI: VISNJA NIKOLIC I MILOS DRAGICEVIC

RECIKLAZA PROSTORA

NAPUSTENI
OBJEKTI

RADIONICE

KREATIVNO
IZRAZAVANJE

IZLOZBE

KONCERTI

EXTREMNI
SPORTOVI

STANOVANJE

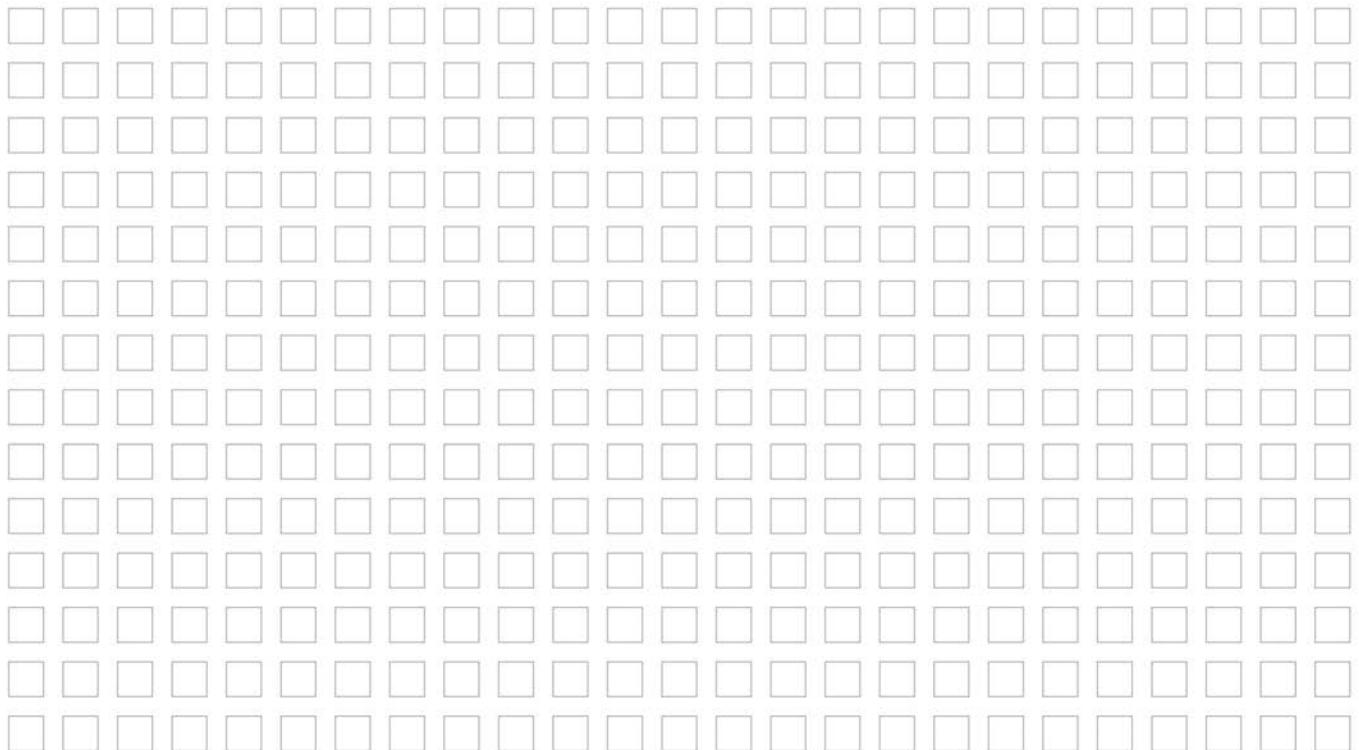
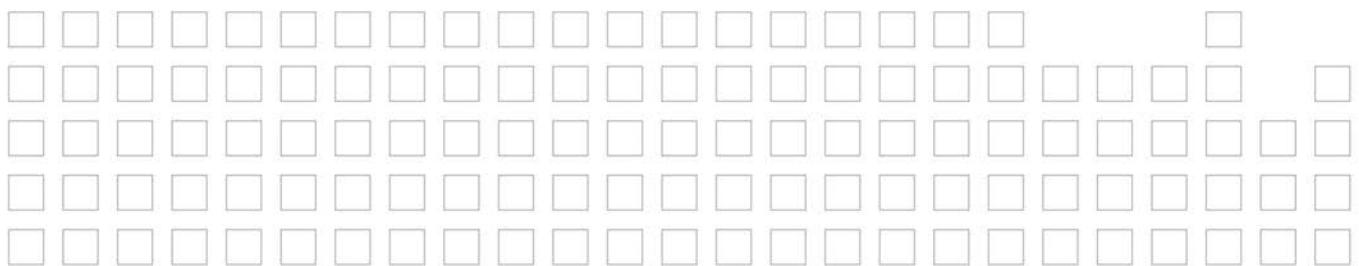
NOVA
NAMENA

STARA SVILARA

RECIKLIRANI PROSTOR

AUTORI: VISNJA NIKOLIC I MILOS DRAGICEVIC

SAMO IZRAZAVANJE POTREBA JE SVAKOGA COVEKA, NAROCITO MLADOG, DUHOVNA, TELESNA, ESTETSKA EKSPRESIJA ZAHTEVA ODREDJENE PROSTORE U KOJIMA BI SE SLOBODNO LOKALITETE – EPICENTRE SVEOPSTE INTERAKCIJE KAO IZVORE INSPIRACIJE I POZITIVNE ENERGIJE KOJE DANASNJEM SVETU NEDOSTAJU. ONI SE MOGU TRETIRATI KAO MREZA EDUKATIVNIH BIBLIOTEKA BI, KAO JEDNA TAKVA INSTITUCIJA BILA FORMULACIJA URBANOG PARAZITA NAMENJENOG SPECIFICNOJ LOKACIJI. URBANI PARAZITI PREDSTAVLJAJU INTERVANCije U I KULTURNIM DOGADJAJIMA KOJI SU UMREZENI I OJACANI TAKVIM VEZAMA. POSMATRANO NA MAKROPLANU, NAVEDI PROBLEMI SE NAJPOVOLJNIJE RESAVAJU KROZ URBANISTICKU KORISTIO NA PRAVI NACIN. BIBLIOTEKA UMREZENIM SADRZAJIMA OKUPIRA ISTI, NE POSTAVLJAJUCI JASNE GRANICE PRI TOM. MATICNI ELEMENT BIBLIOTEKE JE UVEK AKTIVNA, DOK SU KONCEPT BI BIO POTVRDJEN UDRUZENIM EFEKTOM MALIH GRUPA ZA UCENJE KOJE BI SE SPONTANO FORMIRALE I MENJALE. POSTOJI PROSTORNA MOGUCNOST DA SE MLADI SAMOSTALNO POSTOJCE STRUKTURE I KOOPERIRA SA FUNKCIONALNO SLICNIM MEDIJSKIM INSTITUCIJAMA. OVAKVA BIBLIOTEKA BI PORED MODERNE LITERATURE NUDILA I CASOPISE, ELEKTRONSKU POJEDINIh DELOVA OVE SIMBIOZE SAMO BI SE RAZLIKOVALA TOKOM GODINE. FORMA ZGRADE BIBLIOTEKE I SAMA PREDSTAVLJA MODERNO DOBA INFORMATIKE. INTERPOLACIJA PRIRODE, BARIJERE LOKALNOG.

ISPOLJAVA, PREZENTACIJA SEBE – SVOJIH IDEJA ZAHTEVA KOLIKO ZATVORENE TOLIKO I BEZBEDNE, OTVORENE PROSTORE. RASLOJAVANJE POTREBA TRAZI ZA POSLEDICU INSTITUCIJA OTVORENOG – NESTANDARDNOG – NEKOMERCIJALNOG – NEKONVENCIJALNOG TIPOA, CIME BI SE PRUZIO OTPOR ALENTEZI INTELEKTUALNOG SIROMASTVA.

PROSTORU U MALOJ MERI. DEFINISANI SU SPECIFICNIM OTVORENIM PROSTOROM KOJI OKUPIRAJU URBANI IMPLANTI. NJIHOVE FUNKCIJE SU POVEZANE SA POSTOJECIM STRUKTURAMA MREZU ISTIH SADRZAJA, CIKLICNOG KARAKTERA. PROJEKAT PODRAZUMEVA SIMBIOZU BIBLIOTEKE KAO INSTITUCIJE I OTVORENOG PO MOGUĆSTVU ZELENOG PROSTORA KOJI BI SE TAKO MANJE STRUKTURE RAZLICITO AKTIVNE, PRE SVEGA U TOKU GODINE. IMAJU TRANSFORMALNE OSOBINE KOJE OMOGUCAVaju DA SE SAM PROSTOR DOZIVI NA RAZLICITE NACINE. ORGANIZUJU U TIMOVE I STVARAJU LABORATORIJSKE PROSTORE OTVORENE I PREOBRAZENE ZONE, MULTIFUNKCIONALNE SOBE. BIBLIOTEKA KAO IMPLANT TREBA DA PODRZI VEC DIKUMENTACIJU, INTERNET INFORMACIJE I AUDI-VIZUELNU DOKUMENTACIJU. OVAKAV PROGRAMSKI KONCEPT PODRAZUMEVAO BI I NESTANDARDNO RADNO VРЕME 00-24H. AKTIVIRANOST VESTACKI STVORENOG I OBLIKOVANOG PROSTORA I EVOLUCIJE TEHNOLOGIJE TREBALO BI DA UTICE NA SVEST MLADOG COVEKA, DA JE UZ POMOC ZNANJA NAJLAKSE PRESKOCITI

I OISTAL HERA KAO DA SE SLUZILA NEXIM DRUGIM JEZIKOM, DRUGACIJIM OD JEZIKA NIENIH SAVREHENIKA, RADU JE TO BIO ISTI JEZIK.

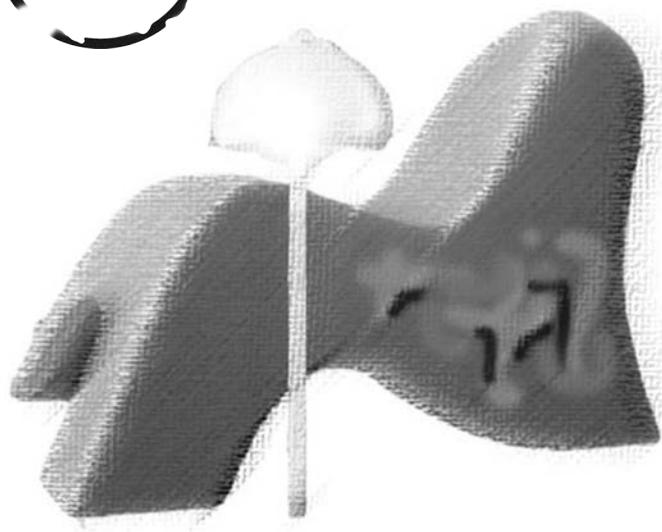

Персонализација и оплемењивање простора

НАГРАДА

привлачни објекти како би се скренула пажња свакој младој особи. Свака од ових -скулптура у простору- би била уметнички обликована и имала свој карактер и дух као на пример : -клупа за залубљене- обликована у виду два лабуда (слика бр.2), или фотеља са собном лампом која одаје интимну атмосферу ентеријера, има предвидјено место за исписивање графита, а корисник сам регулисе јачину светла. Слична њој је и фотеља за читање и одмараште која има могућност окретања у свим правцима

Идеја: - Основна идеја пројекта јесте персонализација и оплемењивање градског простора са обзиром да млади могу да се понашају слободно и да се исказују једино у простору који им је близак. Персонализација би представљала остављање личног печата младих људи у простору. На тај начин они би се осетили као да су део тог простора, да је Панчево заиста њихово. По пројекту би било предвиђено постављање пунктова по граду у виду -скулптура у простору-. То могу бити већ постојећи (само реновирани) или потпуно нови простори: за седење, окупљање, састајање приликом излазака у град, чесме и фонтане уметнички обликоване, станице за чекање аутобуса или необичне врсте подлог и другог осветљења. Поснта би била да то буду неке врсте изненађења у простору - истовремено и функционални и естетско

како би се променила визура корисника по његовој жељи као и регулацију светла(слика бр.3).

Скулптура у облику шаке која има функцију жардињере за жбуни или мање дрво (слика бр.4). У почетку би било постављено неколико таквих објеката а касније би у ту акцију могли да се укључе сви млади људи који би креирали такве објекте према својим идејама. Такви објекти не би били само њихов лични печат већ и свих оних који размишљају слично па би тако на пример -клупа за заљубљене- била привлачна за све оне који се осећају заљубљеним или за оне који то тек желе да постану.

Овако оплемењен простор отвара низ могућности за различите манифестације у граду као што су пројекције филмова на отвореном простору, концерти...итд. Могуће локације су у самом центру Панчева: Његошева улица, Трг Краља Петра...све до самог кеја где би био смештен парк испројектован као и расути пунктотви по граду (парк са идентитетом).

Финансијска средства: претежно су у питању мале интервенције које не захтевају велика финансијска средства - у почетку, неколико објеката би могла да финансира дирекција а појединачни објекти би имали и реклами на себи.

Парк (са идентитетом) као простор за окупљање и активности младих.

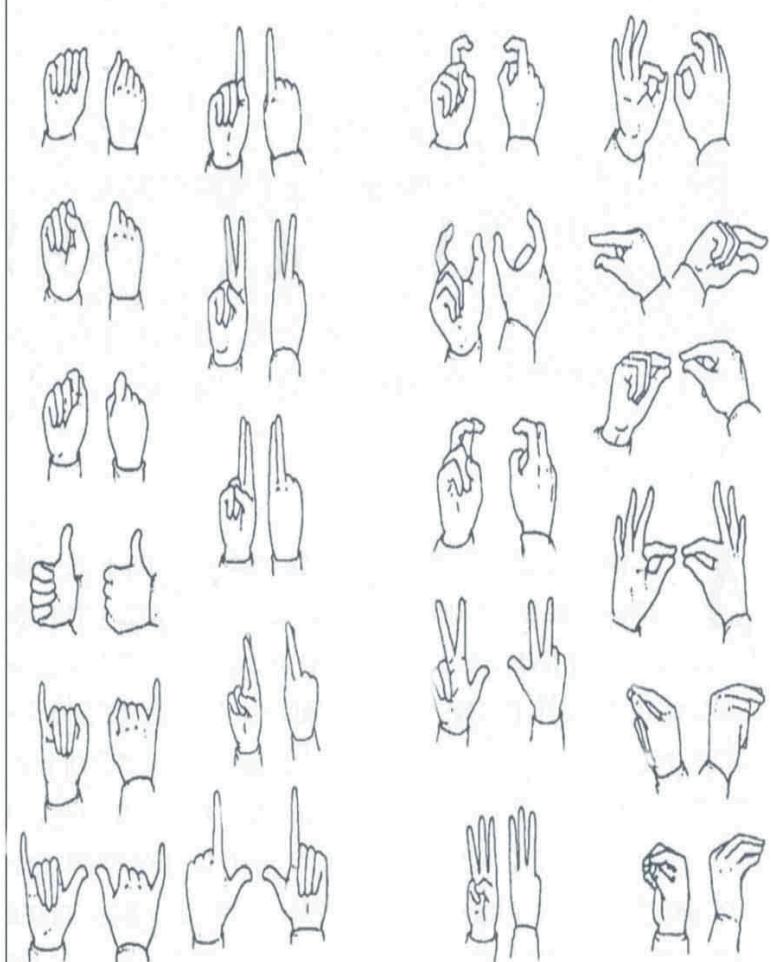
У парку би постојале области за младе који желе већу приватност: простори окружени зеленилом са -намештајем- који одаје интимну атмосферу ентеријера - израдјен је од чврстог материјала и пресвучен имитацијом траве,

а осветљење могу да контролишу сами корисници. Остали делови парка били би са већим интезитетом коришћења: стена за слободно пењање, вожња бицикла, ролера.. шетња. Карактеристике парка би биле сличне као и испројектовани пунктови по граду- са великим флексибилношћу: Корисник сам делује у простору и малим интервенцијама прилагођава простор: подешава осветљење, мења положај неких простора за седење (где је то могуће). Пројекције филмова на стени за слободно пењање...итд. Локација парка: уз тамишки кеј - наспрам Мученичке улице (железнички парк). Целокупан пројекат би требао да оплемени урбани простор Панчева, да га приближи младима јер они велики део свог времена

проводе у њему и током дана(одлазак и враћање из школе , чекање аутобуса, шетње) и током ноћи (вечерњи и ноћни изласци, шетње....).

KULTURA KOMUNIKACIJA JE PROJEKAT KOJI SE BAZIRA NA NA UKLJUCIVANU MLADIH GLUVONEMIH LJUDI U AKTIVAN RAD I DRUZENJE SA OSTALIM MLADIM LJUDIMA NA RAZLICITIM POLJIMA. TO IZISKUJE, PRE SVEGA, NASU INTERAKCIJU, T.J. ZAINTERESOVANOST ZA KOMUNIKACIJU SA NJIMA I ZNANJE NJIHOVOG JEZIKA (GESTOVA) - S' OBZIROM DA SU ONI ONEMOGUCENI DA GOVORE NASIM. PRVA I JEDNA OD NAJVAZNJIH FAZA PROJEKTA TIDE SE EDUKACIJE SIRIH RAZMERA, T.J. KOMERCIJALIZOVANJU JEZIKA GLUVONEMIH POMOCU PROSTORNIH SADRZAJA. TO BI ZNACILO DA CE SE NJIHOV JEZIK POKUSATI PREZENTOVATI NA JAVnim MESTIMA, FREKVENTNIM MESTIMA I MESTIMA VECIH OKUPLJANJA LJUDI, NA, ZA TO, ARHITEKTONSKI POGODAN NACIN. OVA FAZA IMALA BI VISE, NIVOA U SKLADU SA MESTOM NA KOME SE PREZENTUJE. NIVO DETALJNIH - U ZAVISNOSTI OD DUZINE ZADRZAVANJA I MOGUĆNOSTI PERCEPCIJE I PAMCENJA ZNAKOVA I SIMBOLA. FREKVENTNE ULICE - SLOVO ILI REC , STATICAN ZNAK. MESTA MANJIH OKUPLJANJA - GESTOVI - ZNAKOVI SA POKRETOM. MESTA KULTURNIH DESAVANJA SIMULTANO PREVODJENJE.

E KAZE KOMUNIKACIJA JE ONO STO SE RAZUME, NE ONO
NE ONO STO SE KAZE KOMUNIKACIJA JE ONO STO SE
STO SE RAZUME, NE ONO STO SE KAZE KOMUNIKACIJA JE

ВОДЕНО ЦВЕТАЊЕ

Попростирање сна...

МЕТОД: Макробјективирање
микроамбијента простора
Панчева -
Понуда за инспирацију младих

ЦЕНТРАЛНЕ ТЕМЕ:

Самообликовне
карактеристике материјала
(одабраног због своје
лепоте, транслуцентности и
погодности) и континуирани
карактер спољашњег.

НАМЕРА је да се постављањем
две инсталације заједно
(спољашња и унутрашња;
макро и микро) без очигледне
сличности али истовремено
просторно и еколошки
повезане формира *ситруктурата*.

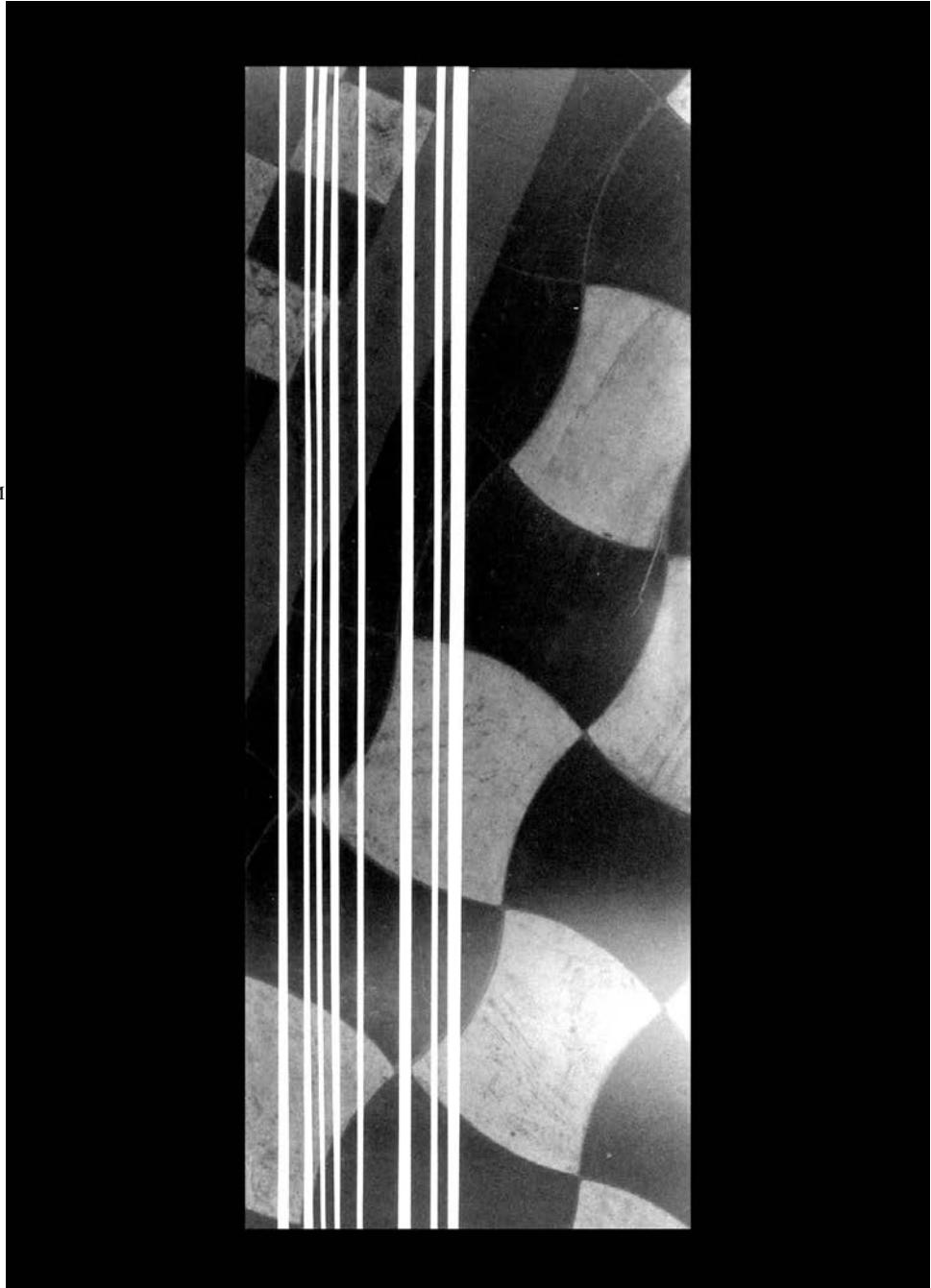
Метрополис и природа се
завршавају у једној чврстој,
истесаној форми.

Теорија вертикале као степена
добија јасан облик, шири се
на рачун сопствене суштине,
експериментално приказујући
борбу две концепције
економисањем и усмеравањем
њихових елемената.

Све је под контролом времена.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: стална
промена, композиција, тло.

Радосављевић Кристина

ИСКОРАЧИ ДУХОМ -ЗАКОРАЧИ У ПРОСТОР

III
НАГРАДА

iskoraci duhom – zakoraci u prostor

GDE →

resursi i potencijali
pločnici, fasade, krovovi, zelene površine

KAKO →

modelske opcije
zvuk,svjetlost,boja,pokret

KO →

manifestacija

```

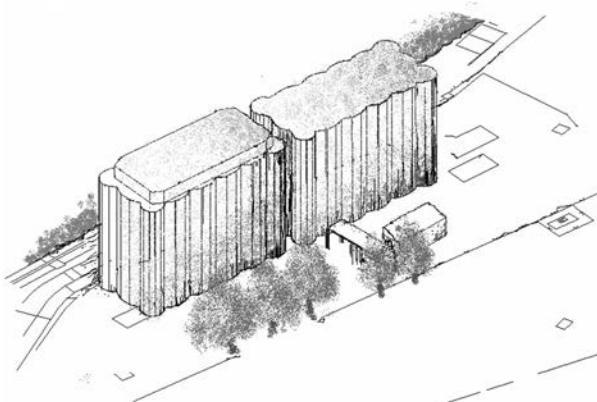
    graph TD
        A[gradska uprava] --> B[omladinski centar]
        B --> C[organizacije]
        C --- D["omladinske skolske nevladine ostali"]
    
```

skup lokacija

katalog ponude

marketing

10/16/2003

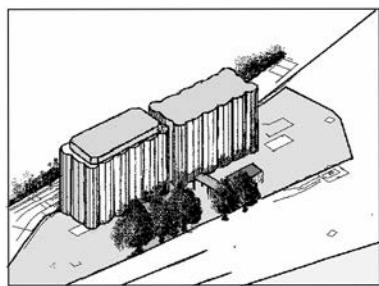

Живимо у парадоксалном времену, који слободно можемо назвати Хаос. У раскораку између могућности и жеља. Док, са једне стране, појединац и цело човечанство пристиже и сустиже своју индивидуалност, самим тим постаје свеснији, зрелији и одговорнији пред собом и пред Заједницом, са друге стране, прихватање тековина савремене цивилизације, пре свега њеног техничког дела и сумњиве културе, учинило је да се савремени човек понаша све стереотипије, незрелије и неодговорније. (др Владета Јеротић, човек и његов идентитет, 1990)

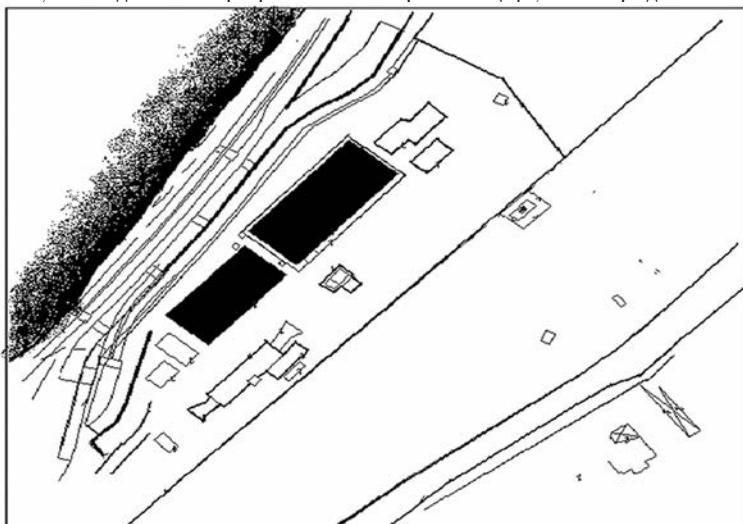
Хаос делује примамљиво младом човеку. Даје моћ издржаваном бићу, сагледив циљ животу пуном енергије. Хаос застрашује, али неминовно постоји око нас! Како га стишати? Не, боље: Како га Искористити?!

То питање је дugo копкало нашу групу. Тешко је баратати

општим речима: Млади, Простор, Време, Хаос, Изазов! Спуштамо се у Град. човек као биће природе носи неминовно у себи страх од Града, од његове брзине и неумољивости. Потреба за слободом се дубоко противи овом страху. (др Владета Јеротић, човек и његов идентитет, 1990) Слобода је у духу човека, тако оголјена у духу младог човека, опишљива. Он тражи дух Града као одговор на свој, унутарњи. шта Град нуди младом човеку? Ако је тај Град - Панчево, одговор је: много нуди и много узима. Толико омладинских организација, невладиних организација за младе, 26 актуелних спортувова, школске секције, радионице, али у окружењу азотаре, петрохемијске индустрије, производње гуме и осталих загађивача ваздуха и река. Толико идеја у граду старом 850 година!

Због свега тога **циљна група** постају организације младих: Луткарско позориште -Крица-, -Инге пројекат- позориште деца деци, Сплин театар, Театар Нових Форми, Атеље младих, Стрип радионица -Кухиња-, -Велики - мали- рад са хендикепиранима, Група НВО за екологију, Тим НВО за комуникацију - забава и екологија, Кино - клуб, Музичка омладина, Књижевни клуб младих, Фолклорни ансамбли, Фото -клубови, Спортски клубови... Они ће активирати младе, ако ми активирамо њих, отворимо им директно младима и обогатимо модернијом понудом. **Општина Панчево** ће бити поносна да стоји иза тога. **Медији** ће моћи да пропрате сваку акцију ових организација и да до прнесу ширењу круга заинтересованих, како младих учесника, тако и приватника - **покровитеља**, невладиних непрофитабилних организација, самих родитеља и других грађана за самодопринос и прилоге оваквим организацијама. Ново образовање самим системом школовања захтева интересовање града и повезивање са свим акцијама за младе. У средњошколским одборима седе по 3 родитеља, 3 послодавца из општине и 3 професора. Заједно могу више да учине за сигурнију будућност матураната него појединачно. Основно образовање од почетка нуди креативне учионице, које треба осмислiti, алтернативне уџбенике, изборне предмете... Ту се назије Cullen-ов *Садржај*. Садржај даје боју граду, носи његов карактер.

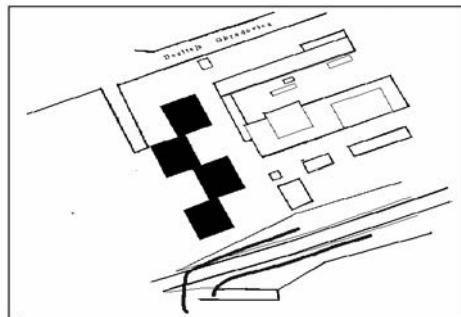
Млад човек је сада у главној улози. Треба му створити окружење и, још боље, пружити услове да га сам ствара. То је Cullen-ово *Месијо*.

Град не нуди само организације, већ и простор за изражај. **Отворен простор** је бар адут који Панчево увек има у рукаву. Огроман отворен простор градског ткива и ширину обала Тамиша и Дунава. Слобода

погледа. Огроман неистражен простор равних кровова, -топлих- панчевачких плочника, инспиративних фасада, недоречених зелених површина на обали у нивоима, до пејзажних минијатура између вишеспратнице. То је Cullen-ова *Ottawa*, сагледавање контраста у простору, како би хаос града добио смисао. Град може да има руб јер, ако урбаниста (или природа као у Панчеву) постави препреку (реку Тамиш), то једноставно значи да сви наједном почину да скчују у истом правцу, а то Хаос претвара у Догађај, (Gordon Cullen, Townscape) догађај **Манифестације**.

Зашто баш равни кровови?

Поглед који се простире, коначно ослобођен вертикалама града, прија младом оку, храни га слободом и светлошћу. Тако интиман кутак, далеко од буке града, за мали круг заинтересованих, са сигурносним оградама, пригушеним осветљењем, умекашан Седумима, чуваркућама, хелиофилним повијушама, идеалан је за луткарско позориште, мини театар, музички интермецо. Кровови у старом језгру Панчева су запоседнути рубљем које се сушти или сателитским и -старинским- антенама. Претсјено су пусти. Пропадају. Ако би се организовале Манифестације Кровова, били би, на радост станара, срећени и реновирани. Раван кров петоспратнице је таман висок за седељку или игранку, док са крова четвороспратнице допиру звуци бас-гитаре или саксофона, а са нивоа изнад пада пригушено осветљење. Станарима би остајао трајан амбијент, а манифестација би се већ следећег дана пребацивала на други кров, са другим атракцијама.

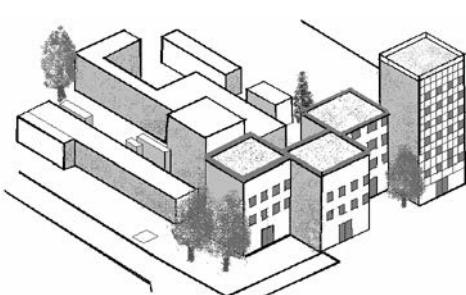

Зашто плочници?

Флексибилно планирање тражи нови поглед на уобичајене садржаје града. Ко је до сад уопште обраћао пажњу на плочнике, њихову текстуру, ток (можда једино слепи), боју, њихову утканост у композицију града. Њихова ширина мами децу, њихова једначеност тражи трећу и четврту димензију, тражи догађај! Плесни и фолклорни ансамбли, трке ролерима, маскембал, Стих на асфалту, пуштање змајева су као створени за догађај на плочнику. Доступни су практично свима, намерницима и случајним пролазницима да виде, чују, навијају или постану део Манифестације Плочника. Захтевају рапчишћавање трга, мањих улица, којих има доста у Панчеву, евентуално преусмеравање или заустављање саобраћаја. Као и за кровове важи да тешко могу да се организују зими или по кишном времену, мада нас песма *-I'm singing in the rain-* подсећа да су млади маштовити и да воле изазове. Само их треба охрабрити и усмерити.

Зашто фасаде?

Фасаде су оно што прво пада у очи. Толико је старих, инспиративних фасада у Панчеву, које су некад носиле понос овог града: зграда пиваре, некадашње свиларе, гимназије, житног силоса, а сада пропадају празне или штрче својом величином од околине. Око силоса је зелено пространство, које може да прими хиљаде младих људи на манифестацију Игра светлости и музике, -Велики-Мали- - научите уз помоћ бим-презентација језик глувонемих (љубазношћу тима -Култура и комуникација-), пријатан дневни пикник у славу шездесетих може да се настави уз плаво осветљење симболишћу слободе и песама Лед Цепелина, које допиру из вертикалних ћошкова силоса, до касно у ноћ . Сенке дрвећа су за сада мали тапети огромне геометрије силоса. (алузија на Cullena) Стара пивара је интересантна и својим профилом и унутрашњим могућностима. (љубазношћу тима -Рециклажа простора-) Сива фасада нове поште била би лепша под делом Стрип радионице или под сенкама Театра Нових Форми.

Зашто зелене површине?

Стални проблем деце са астмом и другим продлемима дисајних органа у Панчеву постаје све чешћи и озбиљнији. Од малена су окружени хемијском индустријом. Тампон зелених површина овде добија поред естетске, хигијенске улоге и улогу превентивне и окупративне за максимално могућ здрав живот у Панчеву, бар за младе. Мале зелене фуге између зграда треба само мало прилагодити младалачком погледу на свет, да почну да маме. Неколико заштићених светиљки од застрашујућег мрака праве угодан амбијент Изложби икебанс или састанку групи HBO за екологију. Неколико фотеља (љубазношћу тима -Персонализација простора-) дају топлину унутрашњег простора актерима Реторичких дана. Вијугаве стазице од опеке или бојеног

асфалта откривају велики број кутака за аеробик, фудбал, изложбу Атељеа младих. Вертикалне дрвећа и високих громова нуде аудио-визуелно изненађење иза сваке окуке и илузију великог простора упакованог у мали. Када се изађе из сенки зграда, огромно пространство кеја, парка, платоа испред Дома омладине нуди ведро окриље, ако се уреди за манифестацију Зелени дани. Град не би био само срећенији и зеленији, већ би се атрактивни пунктотиви повезали у једну непрекидну Манифестацију.

Фасаде, зелене површине и кровови само су **средство** за изражавање младалачких идеја. Оствареном идејом оне постају од заробљених, несвраћених простора, део приче овог града. Зато не желимо да сужавамо круг младих на основце, средњошколце или студенте, незапослене или хобисте. Много је људи, међу њима и сасвим младих особа које се жале на константно осећање умора. Узрок је често повређено осећање сопствене моћи, пољујана сигурности у себи. Како створити особе свесне својих квалитета, које једног дана постају уморне од пуноће испуњеног живота, а не од празнине неисказаног живота? (др Владета Јеротић, човек и његов идентитет, 1990) Можда је решење афирмација стваралаштва, на сваком месту у време манифестација, под окриљем града. Уз помоћ свих који имају потребу да се исказују, који су духом млади, желимо да сам град чинимо активнијим, буднијим, дакле млађим. **850 година** су стабилни темељи за Манифестацију. Кроз Манифестацију ће град опстати, не само као позадина догађаја, већ као сам Догађај!

МЛАДИ ПАНЧЕВУ И ПАНЧЕВО МЛАДИМА - добитна комбинација.

Неизбјежна је и **едукативна функција** манифестација. Диже се поглед ка фасадама, откривају нови погледи са кровова, учи се заједништву и припадности граду. Посвећује се пажња детаљу на плочнику, фасади, око се увежбава да види детаљ. (Gordon Cullen, Townscape)

Вредност Догађаја у улици је у томе што он зароби поглед, не дозвољавајући му да одлута у досаду. Тамо где постоји мешавина статичког запоседања и запоседања у покрету, што је чар манифестације, јавља се оно што бисмо могли назвати Адхезијом, тј. настајање групица у ћаскању, оних који заинтересовано разгледају, привлаче све више људи на једно место. (Gordon Cullen, Townscape)

MALO PROSTORA, MOLIM!

ЦИЉНА ГРУПА

Група којом се бавимо су млади од 15-19 година (средњошколски узраст).

Средњошколски узраст представља период када млади почињу да активно учествују у животу града. То је време када они почињу да праве сопствене изборе и испољавају своја интересовања. Њихов радијус кретања се шири, као и круг пријатеља, што доводи до нових сазнања и формирања свести о граду у ком станују. Међутим они нису довољно одрасли да би своје потребе задовољавали ван Панчева. Одговорност града према њима се самим тим повећава.

ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ

Иако се живот младих одвија у већој мери у школи, они ипак имају доста времена за друге активности. Њихово слободно време организују сами или уз помоћ родитеља. Од институција, њима се бави Дом омладине, али он не може да задовољи њихове потребе. Разлога за то има вишег: недостатак простора, а при том је постојећи простор неадекватно искоришћен, тренутно је мали број људи је задужен за организацију садржаја, мали буджет, централизован је-садржаји се одвијају на свега неколико локација, млади нису укључени у организацију, начин информисања је застарео итд. Из овога следи дасу садржаји стереотипни, недовољно учествали и неразвијени.

школе, на нажалост, не пружају ништа сем обавезне праксе. Потребе за проширивањем знања млади могу задовољити једино у Регионалном центру за талente *Михајло Пупин*, који је као такав јединственог типа у Панчеву или на приватним часовима.

R
E
F
R

КОНЦЕПТ РАДА

Циљ рада јесте боља организација садржаја за младе, који би били дистрибуирани по целом граду и тако формирали мрежу простора. Неки од ових простора би били намењени искључиво младима, док би друге користили сви становници града.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА

Свеукупни простор намењен младима дефинисали смо као креативни простор, што не подразумева само физички простор него и ментални простор у свести младих и грађана, простор у медијима и финансијама.

Истраживањем на терену смо закључили да је недовољно бавити се само физичким простором, него смо се са подједнаким интересовањем бавили и осталим видовима простора.

A
C
T

&

O
N

AUPA ОЗ

MALO PROSTORA, MOLIM!

-Физички простор-

Простор смо тако бирали да буде организован у више објектата,чиме би се створила мрежа простора.Она би била у центру града за шта постоји више разлога:

- центар града је занимљив за младе
- ови садржаји су јавног карактера и центар је логично место за њихово постављање
- сви изабрани објекти су на пешачкој дистанци
- нема изражен колски саобраћај што је битно са становишта безбедности
- у ширем центру града се налазе напуштени индустријски објекти који би могли да се ревитализуј Одабрани простори већ имају јавну намену или је тренутна функција неадекватна,а неки од простора тренутно нису у употреби.

Мрежу простора чине:

- 1.Дом омладине
- 2.Дом војске СЦГ
- 3.Градска библиотека
- 4.Летња сцена
- 5.Градски затвор
- 6.Народни музеј
- 7.Централни градски парк
- 8.Савремена галерија
- 9.Галерија *Двориште*
- 10.Центар за културу
- 11.*Светосавски дом*
- 12.*Црвени магацин*
13. Weifertova пивара
14. *Провијант*магацин
- 15.*Свилара*-садашњи ГИП
- 16.Екс биоскоп *Аполо*
- 17.Средње школе: гимназија електотехничка, музичка

-Ментални простор у свести младих-

Важност оваквог нивоа посматрања и третирања простора јесте у томе што се тиме развија осећај припадности простору.Тај осећај би се остварио тако што би млади учествовали у организацији и уређењу простора.Свест о припадности ствара одговорност према себи и према другима,као и према самим просторима,што би утицало на смањивање деликвенције.

R
E
F
R
A
C
T
&
O

MALO PROSTORA, MOLIM!

-Ментални простор у свести грађана-

Већи квалитет простора и садржаја за младе може се постићи само уз повећање свести грађана о потребама младих. Одговорност одраслих је велика, јер они одлучују који ће простори бити намењени младима, колико ће бити буџет и како ће они бити организовани. Едукацијом одраслих (преко медија) о потребама младих, постићи ћемо да се они брижљивије баве питањима младих.

Сви становници града треба да имају у виду да су потребе младих специфичне и да је за њихово реализација потребно вишег толеранције.

-Простор у медијима-

Информисање младих би требало да буде остварено преко што вишег врста медија. Медији треба да реше неколико задатака: да информишу младе о актуелним догађањима, да омогуће младима самостални програм и да укажу на потребе младих.

Будући Центар за младе, који подразумева мрежу простора, треба да има препознатљив имидж. То подразумева брижљиво одабран начин презентације садржаја преко радио-ТВ емисија, штампе, интернета, трибина, паноа, перформанса, предавања, плакати и реклами материјал итд.

-Простор у финансијама-

Стални извор прихода је неопходан услов за континуирану реализацију програма. У оквиру буџета града треба да постоји одређен фонд намењен финансирању младих. Поред града, буџет за потребе младих допуњавао би се на разне друге начине. Овај фонд би омогућио рад и одржавање како физичког простора, тако и организацију различитих

манифестација, пројеката и акција.

Треба обезбедити вишег начина финансирања: донације предузета, невладиних организација и страних фондова. Осим тога, треба оживети волонтерски рад чиме би трошкови рада Центра за младе били смањени.

ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Циљ рада је да постоји што вишег *добитника*. То су, пре свега, млади, затим родитељи, град и шире окружење.

Млади:

квалитетније трошење времена
можућност реализације сопствених идеја

Родитељи:

родитељи знају где и на какав начин млади проводе време

Град:

- побољшање слике града (реконструкција старих објекта)

- повећавање броја атрактивних јавних простора који се активно користе

- формирање амбијенталних целина

шире окружење:

- развој центра ће подстаки и унапређење и активирање осталих места Општине Панчево

R
E
F
R
A
C
T
&
O
N

AUPA 2003

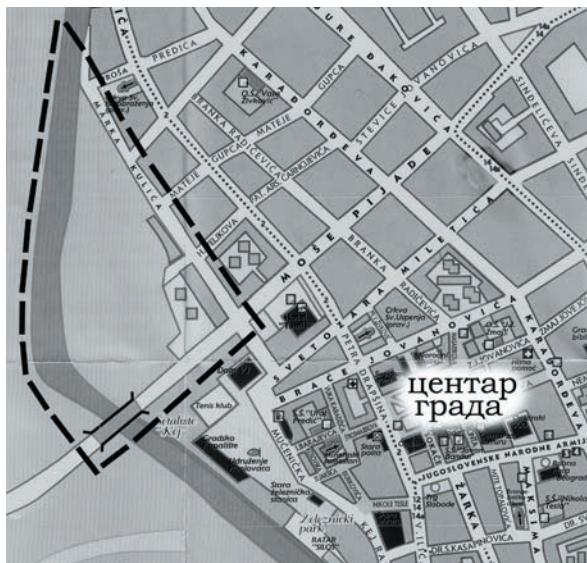
НАТАША МИТИЋ
ИРЕНА ЂИРОВИЋ
“ВИДИК”

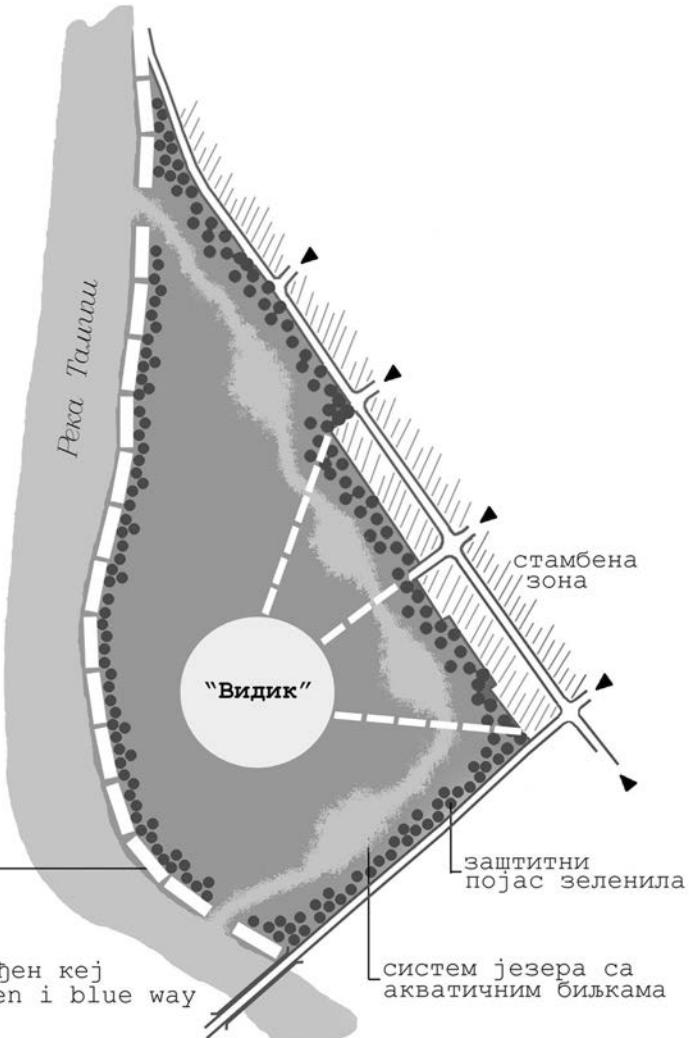
Основна идеја рада јесте увођење једног новог вида информисања који би привукао младе да уз рекреацију и излазак у природу прикупе информације о догађајима у граду, манифестацијама, културним збивањима и другим садржајима. “Видик”, као један такав објекат испунио би услове за све наведено, што и сам његов назив говори.

ОПИС РЕШЕЊА:

План града израђен у основи средишњег нивоа “Видика” са макетама објекта на локацији где се они налазе и паноима са обавештењима о различитим дешавањима пружили би могућност да посетиоци уједно виде шта, где и када могу да посете, сходно њиховим интересовањима. Савремена електронска мрежа, која би ту постојала, омогућила би лакши пут до жељених

уређен кеј
green i blue way

информација. Поједини делови би се издавали као реклами простор где би се организовале разне промоције од чега би се и сам центар одржавао.

Одређеним данима, као на пример Дан школе, 1.мај, 8.март, Дан заљубљених и сл. , могле би да се организују манифестације на те теме. У програм би били укључени сви млади и они који се тако осећају, чиме би се омогућило њихово међусобно повезивање и дружење, а уједно би се осварио контакт и интеракција учесника. Самим постојањем центра би се младима омогућили и неки сезонски послови због потреба одржавања тог центра. Поред дневних активности центар би имао функцију и ноћу у смислу организовања разних промоција, предпремијера и других садржаја. Трансформацијом простора би се у зимском периоду омогућиле и друге активности.

”Видик” би био окружен појасом зеленила који би се надовезао на постојеће зеленило града чинећи green way као стазу едукативно, рекреативно,

забавног карактера, који би уједно омогућио и везу са већ постојећим кејом. Упоредо са green way-ом постојао би и blue way дуж Тамиша, чиме би се обезбедио излазак на реку и посетиоцима омогућило да уживају у онome што им њихов град пружа.

Поред поменутих карактера (информативног, едукативног и рекреативног), центар би имао и еколошки карактер. Систем језера са акватичним биљкама омогућио би пречишћавање воде Тамиша, а истовремено би пружао бољи ефекат у естетском смислу. У истраживачком центру, који би се ту налазио, вршила би се контрола воде, ваздуха и земљишта и изучавале алтернативне методе пречишћавања.

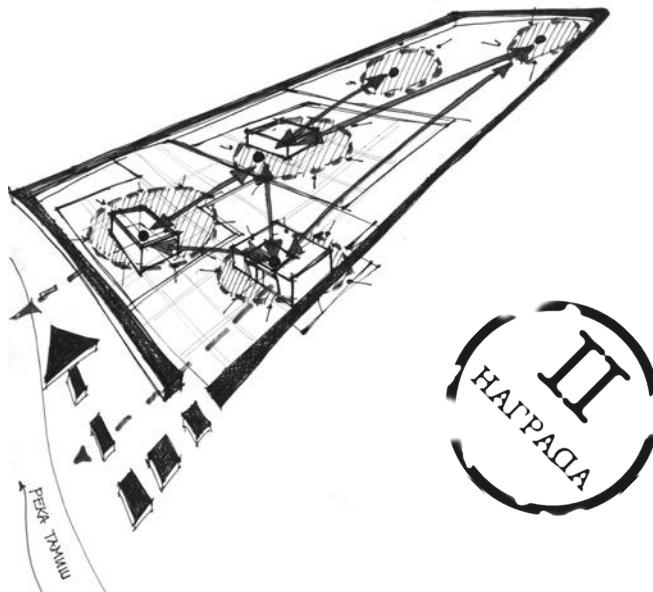
Циљ би био да се обезбеди синтеза екологије, рекреације, едукације и забаве. Практично, да постоји један мултидисциплинарни и мултифункционални инфо центар, који можда уједно могао бити и симбол самог града.

ДОБРОДОШЛИ У ХХІ ВЕК

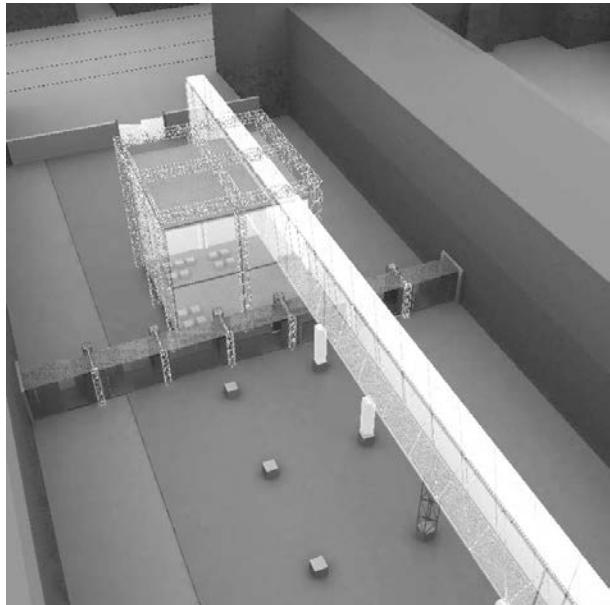
идентификација проблема младих у граду и проблем којим желимо да се бавимо:

- Недостатак простора и опреме за урбану рекреацију
 - “Одсеченост” младих од реке (природе...)
 - Неразноврсни дневни садржаји за младе
 - Објекти намењени младима немају јавни карактер приземља (због чега је потребна интервенција баш у партеру)
 - Визуелна баријера, проблем уочавања садржаја објекта одбојно дејство на посетиоце (нема холског простора, инфо пулта)
 - У оквиру објекта не постоји континуално, кружно кретање, комуникације које омогућавају необавезно истраживање и сагледавање садржаја објекта
 - Неадекватан амбијент објекта намењених младима; недовољно модеран приступ циљној групи
 - Недостатак активног учеса-анимирања младих у институцијама, где би они били и актери а не само посматрачи
 - С обзиром на број становника, број објеката који би младима могли да понуде разноврсне садржаје није мали али је недовољног квалитета.
- Због тога бисмо се бавили унапређењем кроз садржаје у оквиру допунских структура мале површине, које не изискују велике захвate а решавају основне идентификоване проблеме.

циљ нашег конкурсног рада – тема:

Наслов- ДОБРОДОШЛИ (у 21. век)-символише тему-формирање улазних партија и допунских садржаја постојећим објектима који су намењени младима. Улазне партије имају за циљ да учине ближим, приступачнијим, упознају младе са могућностима и програмом институција и изграде свест код младих да су то заиста институције које имају шта да им понуде и где они могу да сврте и пронађу нешто што ће их анимирати. Циљ је побољшање и успостављање сталне комуникације између корисника и представника институција како би дошло до боље интеракције и међусобно се приближиле потребе - жеље - интересантно презентовање информације. Зато наслов и јесте ДОБРОДОШЛИ (у 21. век). То треба да асоцира на интервенције које ће се предузимати да би се млади заиста осећали добродошли, да би се свакодневно окупљали и ангажовали на тачкама које су у граду њима посвећене. Тренутно њима посвећена места нису довољно привлачна јер не нуде садржаје на забаван и прихватљив начин, немају довољно јаван карактер и не представљају места задржавања и активности младих, већ су то места где млади повремено „конзумирају сервирану културу“. Други део наслова је везан за технички и естетски аспект који треба да се иновира и тако приближи популацији младих.

ДОБРОДОШЛИ У ХХІ ВЕК

шта су очекивани резултати, шта је коначни излаз нашег рада:

-Усмешавање и искоришћавање постојећих креативних потенцијала младих, унапређивање њиховог изражавања кроз адекватну организацију (нпр. графити-одговарајући простор, начин, место...)

-Пратећи забавне и рекреативне садржаје ("дискретно") увођење елемената културних и едукативних садржаја у свакодневно слободно време популације младих-приближавање институција својој циљној групи

-Резултат је већа разноврсност активности младих и шири дијапазон локација на којима се оне одвијају-из тачака састављања и интереса у историјском језгру Панчева, које се могу и проширити ка другим локацијама - ка приобалном делу

-Начин на који се постижу циљеви и решавају уочени проблеми је распоређивање флексибилних структура од одређеног броја елемената који се могу комбиновати на различите начине у зависности од функције коју допуњавају

-Циљ је формирање низа микро амбијената према потребама младих

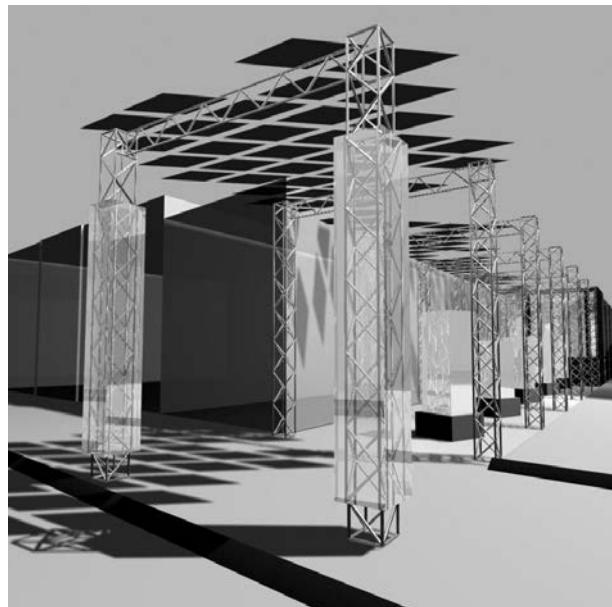
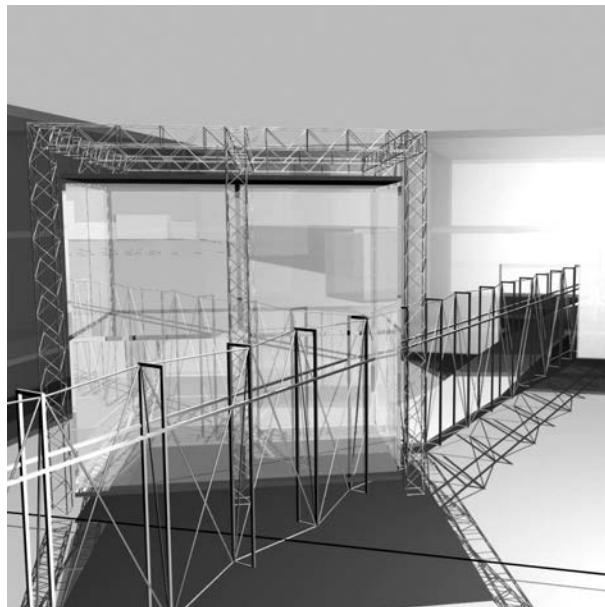
како ће се до резултата доћи:

-С обзиром на очекиван повећан број корисника као и продужено време њиховог задржавања у оквиру објекта (нпр. дом омладине, центар за културу, народни музеј, градска библиотека) што и јесте основни циљ садржаја ове врсте, очекује се инвестиција самих институција (кроз подршку града и републике), која би се уз начин експлоатисања и пратеће делатности и садржаје финансијски враћала и исплаћивала.

-Друга опција је да се део финансија за остваривање резултата у старту обезбеди, добије, укључивањем фирмама чији су производи намењени популацији младих, а у циљу промоције њихових производа, при чему они имају и одређена права у експлоатацији

-Материјална подршка локалних предузета би се стимулисала одређеним финансијским олакшицама од стране града, односно отварањем могућности коришћења простора за сопствене маркетингшке потребе.

-Трошкови производње умањују се типизацијом елемената који чине склопиво / расклопиве структуре (у зависности од годишњег добра), преносиве и варијабилне.

УОЧИ РАЗЛИКУ – УВЕК МЛАД ГРАД

Вечно млад град

Тема “Млади у граду” пружа прилику да се на веома различите начине позабавимо најважнијим питањем сваког друштва: како младима помоћи да спремни преузму будућност у своје руке, како што боље препознати њихове потребе и обликовати град по њиховој мери, и како успоставити механизме који ће успешно пратити мењање тих потреба кроз време, од једне до друге генерације. Специфичност ових настојања је у томе што су планови-концепције ове врсте (по својој природи) дугорочне, њихово остварење се не одвија у моменту планирања, а генерације које праве планове раде то за генерације које тек долазе. Због тога треба трагати за суштином, за оним што је срж функционисања друштва и града, што ће имати здраве темеље и структуру доволно чврсту да основни параметри функционишу независно од друштвених, политичких и економских услова, и довољно флексибилну да се прилагоди свим променама у потребама младих (које доноси сам живот) - колико год је то могуће. Само планирање је, такође, непрекидан процес који мора пратити живот, уважавати његове захтеве, амортизовати промене, усмjeravati процесе.

Нове технологије, савремени информатички системи, могућности велике брзине протока информација и размене знања и, наравно, постојећи природни ресурси, пружају могућност окретања развоја Панчева у новом правцу - у правцу одрживог развоја, и пружања шансе младим генерацијама да применом свега оног што је донела технолошка и информатичка револуција, крену путем савременог начина организације града и сами креирају своју будућност.

Потенцијали су велики: образовање, култура и уметност, спорт, туризам, пољопривреда, прехранбена индустрија, стављање у функцију неискоришћених објекта и простора, примена обновљивих извора енергије, итд.

Сви ови потенцијали (али и многи други) имају перспективу само ако се у њих укључе младе генерације са својим идејама, радом, ентузијазмом, снагом, енергијом, идеалима. Информације, знање и идеје, њихов брз проток и размена су, уз високу технологију, основа за напредак у 21. веку. Генерације које уз то одрастају, најбоље ће и одговорити овим захтевима.

Млади у граду

Ове године, наш град обележава 850 година постојања а панчевачка гимназија 140 година трајања и образовања генерација које су оставиле траг и у Панчеву и ван њега. Такође, догађа се и један јубилеј - манифестација “АУПА”

(Архитектура и Урбанизам ПАНЧЕВА) одржава се десети пут. То је прилика да се, кроз истраживање Панчева, отварају питања, траже одговори, нуде решења, машта и ствара лепша будућност за овај град. Овогодишња тема пружа најбољу прилику за то.

Највећа вредност и потенцијал сваког друштва су његове младе генерације. Они су носиоци снаге и енергије која може да покрене и изнесе идеје чије остварење претвара младалачке визије у близку будућност.

За Панчево би од стратешког значаја било формирање универзитетског или средњошколског центра. Тиме би и град и млади добили много:

- град би могао да се развије као регионалног центра младих,
- то би била прилика да се изврши редистрибуција простора у граду, да се активирају простори који се сада не користе, да се град осавремени и улепша,
- студентско насеље градило би се као експериментално у погледу коришћења обновљивих извора енергије
- што би довело до њихове правовремене едукације и позитивних последица: навику да брину о очувању природе, али и могућност успостављања еколошке радионице која би се одржавала сваке године и едуковала и младе и остале грађане,
- ту би имали простор за омладински културни центар који би као садржај имао медијатеку, библиотеку, простор за позоришне, биоскопске представе и концерте, уметничке радионице, интернет центар и сл.,
- имали би могућност обављања праксе у панчевачким предузећима, што би им пружило могућност да се касније запосле и остану у граду (уз све могућности савремене технологије уз које се може бити у контакту са светом из сопствене собе),
- универзитетски центар би поштовао и потребе младих ометених у развоју (већ се сада омогућава таквој деци да прате нормалну наставу и одрастају уз остале малишане),
- могли би се организовати фестивали уметности младих из разних области
- спортска хала би могла да буде домаћин универзитетске олимпијаде,
- простор би добили и објекти намењени смештају студената/ученика са додатним капацитетима за оне који дођу из иностранства преко размене студената.

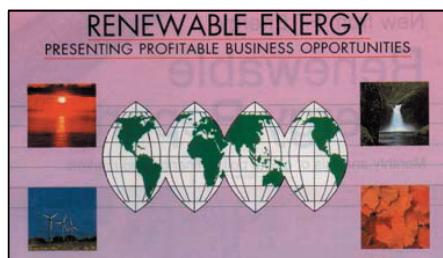
Осим ових, ту је и низ других предности које би се

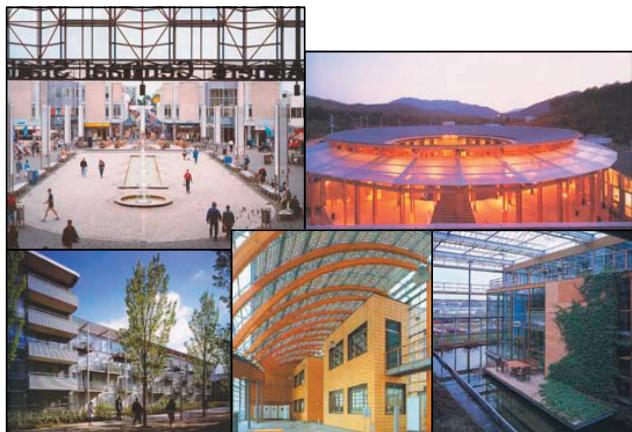
огледале кроз покретање привреде, уређење града, задржавање младих генерација и много тога другог. Тиме би Панчево постало увек млад град а млади би увек остали у граду.

ЛЕГЕНДА

- центар града
- предложене локације за универзитетски центар

ФАСАДЕ И МУРАЛИ ПАНЧЕВА

ЛЕПШЕ ЛИЦЕ ГРАДА

НАШ ГОСТ: МИЛАН ОРЛИЋ, ПИСАЦ И ИЗДАВАЧ

СВЕ СТРАНЕ СВЕТА

ДНЕВНИК ЈЕДНОГ СУГРАЂАНИНА

УЛПСКО ХОДОЧАШЋЕ

Писац: Милан Глушак

ПАНЧЕВЦИ НА ЕХИТ-У (2)

„ОГЊЕН И ПРИЈАТЕЉИ“

ИЗ ПРОФИЛА: АЛЕКСАНДРА ИЛИЋ, ДРАМАТУЗ УЗ ОВАЦИЈЕ И ПОЗИВ НА БИС

КРЕАЦИЈА ЈЕ ЖИВОТ

ИНИЦИЈАТИВА ПАНЧЕВАЧКИХ МУЗИЧАРА И УМЕТНИКА

СОУЛ, ФАНК, РЕГЕ - ЗА ФОНТАНУ!

АКТИВНОСТИ ПСД-а „ЖЕЛЕЗНИЧАР-ЈЕПЕЧА“

ПРИЗНАЊЕ ЗА ДВЕ РУКОМЕТАШИЦЕ ДИНАМА
САЊА И ЈЕЛА НА СВЕТСКОМ ПРВЕНСТВУ

ИЗ ПРОФИЛА: МИЛАН ЕРБИНЦ, СТУДЕНТ ВИОЛИНЕ

НАЈМЛАДИ АКАДЕМСКИ ГРАЂАНИН

ПАНЧЕВАЧКИ ОСНОВНИ СЕ ВРАТИЛИ ИЗ КАНАДЕ

МЕДИЈАТОРИ У ПУНОЈ ФОРМИ

ПРЕДСТАВЉАЊЕ РЕГИОНАЛНОГ ЦЕНТРА ЗА ТАЛЕНТЕ

РЕВИЈА КРАТКОМЕТАЖНИХ ФИЛМОВА

НОВИ УСПЕХ ПАНЧЕВАЧКЕ КОШАРКЕ

И „ДИНАМО“ У СРПСКОМ ЕЛИТИ

НАША ГОШЋА: МЕЛИНДА ЛИГЕТИ-СИМИЋ

ДИПЛОМИРАНИ КОМПОЗИТОР

ПОТРЕБУ ЗА СТВАРАЊЕМ НЕ МОЖЕТЕ УГАСИТИ

ГОСТОВАЊЕ ГРЧКЕ УМЕТНИЦЕ ЕВЕ ФАМПАС

ПРЕФИЊЕН ЗВУК ГИТАРЕ

ПАНЧЕВО НА НАЈВИШИМ И НАЈТЕЖИМ ВРХОВИМА ЕВРОПЕ

ОСВАЈАЊЕ МАТЕРХОРНА ЗА ИСТОРИЈУ

Издавач: Јулијана Јовановић

СТАНОВНИШТВО У ОПШТИНИ ПРЕМА НАЦИОНАЛНОЈ И ЕТИЧКОЈ ПРИПАДНОСТИ

ШАРОЛИКОСТ ОДЛИКА ПАНЧЕВА

БЕЛГИЈСКИ МУЗИКАР НА УЛИЦАМА ПАНЧЕВА

НЕСВАКИДАШЊИ КОНЦЕРТ И ЧЕОБИЧНОМ КОМБИЈУ

ОДРЖАН ПЕТИ ФЕСТИВАЛ „ПРВИ ГЛАС СРБИЈЕ“

ДРУГА НАГРАДА ПРИПАЛА ПАНЧЕВИЦУ

НАШ ГОСТ: БРАНИСЛАВ ГЛУВАКОВ, МУЗИЧАР

САН О ВЕЛИКОМ БЕНДУ

СА КОНФЕРЕНЦИЈЕ ЗА ШТАМПУ

УОЧИ 35. ЛИКОВНЕ КОЛОНИЈЕ „ДЕЛИБЛАТСКИ ПЕСАК“

ИТАЛИЈАНСКИ СКАУТИ У ПАНЧЕВУ

РАЗОНОДА И ЗАБАВА ЗА ДЕЦУ ИЗБЕГЛИЦЕ

ПЧИНЬСКО ВЕЧЕ У НАШЕМ ГРАДУ

СПОЈ УМЕТНОСТИ И ТРАДИЦИЈЕ

ХОЛАНДИЈА У „СТУДИЈУ 21“

ВЕТРЕЊАЧЕ, ЛАЛЕ И СТУДЕНТСКИ ФИЛМ

Извлачење пред појавом у аеродруму

ИЗ ПРОФИЛА: ЂОРЂЕ ПОПОВИЋ, СЛИКАР ИКОНА И ЖИВОПИСА

ЉУДИ НЕМАЈУ ПРАВУ ПРЕДСТАВУ О ИКОНИ

У ПАНЧЕСТЕРУ ЛУДИЛО ЗА ВИКЕНД

БАЈК БАЈКА

Сајам дугих коса, лепих жена и мириза бензина трајао три дана. У суботу продаване као

ИЗЛОЖБЕ, ФИЛМОВИ, МУЗИКА И СПОРТ

ОДРЖАНА ТРЕЋА ФИЛМСКА КОЛОНИЈА

СНИМЉЕНА ДВА КРАТКА ИГРАНА ФИЛМА

НАША ГОШЋА: ИВАНА ВИДАКОВИЋ, МАГИСТАРКА ЕНГЛСКОГ ЈЕЗИКА

ЗНАЊЕ ОТВАРА ВРата света

140 година

АУПА радионица Дивчибаре 2003.

АУПА радионица Дивчибаре 2003.

АУПА радионица Дивчибаре 2003.

АУПА радионица Дивчибаре 2003.

СЕМИНАР

МЛАДИ У ГРАДУ

Анђелка Милић
Професор
Филозофски факултет у Београду

Размишљања о односу друштвене егзистенције младих и града

1. Оште теоријско-историјске предпоставаке

Град и грађанско друштво представљају друштвено-историјски оквир за легализацију и легитимацију посебности младости као стратификационске групације. Наме, село и сеоска култура је оквир у коме млади егзистирају тек као природна бића на путу одрастања и у коме доминирају вредности старих. Град од почетка, због своје разнородности и богатства садржаја друштвеног живота представља изазов за младе, примамљујући их новим, нестандардним, па чак и девијатим путања за одрастање. Са друге стране и град као, вредносно-културно-цивилизацијска творевина развија се и широ управо као свестрани медиј за асимилацију и укључивање младог становништва које се много брже и ефикасније прилагођавало градским сегментима рада и доколице од одраслог становништва.

Међутим, тек индустриски град који од друге половине 18 века па надаље привлачи к себи масе младог становништва које бежи од невоља »сеоског идиотизма« јесте прави оквир у коме се конституише **омладина** као социјално-политичка матрица одрастања у грађанском индустриском друштву. При том је ова матрица сасвим јасно класно раслојена: младима из виших друштвених слојева одређује се од стране друштвеног институционалног система сасвим другачија путања одрастања и урастања у постојећи систем у односу на младе из нижих друштвених слојева. Наравно баризере нису непремостице: већ од почетка постоји могућност да случај додели поједином младом човеку различиту судбину од one коју предвиђа институционална матрица за припаднике одређених класа и слојева.

За постојање **омладине** као стратификационске, социјално-политичке групације у грађанском друштву карактеристично је издвајање младих од осталих сегмената делова становништва и стварање, бар у прво време једне »сиве зоне« у којој је младима дозвољено самостално одлучивање и експериментисање, макар та зона била више идеолошки и симболички опредељена него стварно. Та »сива зона« еманципације младих у прво време постоји између двеју јасно одвојених сфера: приватне домаће власти оца над младима у кући и школске и радне управе над школском омладином односно младом запосленом радном снагом, изван породичног дома. Њен временски оквир је доколица, а њен простор – простор јавности: градске улице, тргови, паркови и све друге јавне површине, неспецифичне намене и садржаја. То су места окупљања, комуницирања и симболичког изражавања и присуности младих.

Оригинални израз и афирмација ове издвојености младих из света старијих ствара привид њихове самосталности и рађа тежњу за властитим обличавањем друштвене стварности. Отуда се веома рано код омладине као стратификационске скупине појављује тежња за самосталним политичким деловањем младих које је присутно најпре у дифузним, а затим у све више кристализованим облицима побуна, покрета, протеста младих од средине 18 века па до почетка 20 века. Ова социјално-политичка омладинска кертања инспирисана су различитим конкретним друштвеним догађањима, добијају различите облике и манифестишују се кроз различита средства који млади користе да изразе своје незадовољство постојећим приликама. Поприште тих омладинских кретања су увек градске улице, градски простори, градске институције. Они су увек директно упућени градском популусу, као изазов и захтев за придрживањем, а ређе и готово увек индиректно самој власти према којој се заузима став критике, ниподаштавња и одбацивања.

Светско-историјски покрет младих из 60-их година прошлога века који је своју кулминацију доживео 1968. године јесте битна историјска вододелница која раздава индустриско од постиндустријског друштва. Тим покретом омладина је доживела кулминацију свог самосталног друштвеног деловања као стратификационске групације који је истовремено значио и крај њеног деловања и постојања као засебне друштвене структуре унутар позног грађанског друштва. Наме, кроз побуне и покрет 60-их година млади су покушали и остварили дефинитивно ослобађање од свих нормативних и вредносних ограничења и спутавања које је пред њих постављало грађанско друштво под паролом бриге и контроле за одрастање »здравог и

исправног» потомства. Под ударцима бунта »68« отишли су у историју многобројни сексуални табуи, млади су отворили себи приступ у забрањене зоне уживања и моћи одраслих (секс, политика, медији, дроге, алкохол, ноћни живот, итд). Истовремено освајајући све ове слободе и приступе каналима моћи којима су дотада неприкосновено располагали одрасли, млади су изашли из свог заштићеног друштвеног резервата. Заштитна опна патријархалне породице и грађанског реда у којој их је грађанско друштво лицемерно задржавало је пукла и млади су похрлили у цунглу постиндустријског мегаполиса. У њој их је затекла немилосрдна борба за овладавањем и осмишљавањем свог властитог индивидуалног простора самобитности и доказивања. У тој утакмици дешавају се многобројна посрнја за којима нико не жали и многобројна лична постигнућа за које се нико не интересује. Одрастање постаје само лични подвиг.

Омладина се растворила у мноштво индивидуалних трагалаца за социјалним, културним и личним идентитетом. У првој фази тог прелаза, ову изненадну празнину која је створена дејством самих младих у разобручавању униформне институционализоване друштвене матрице одрастања, покушале су да умање и успешно се носиле са њом једно време подкултуре младих као неформална идеологијско-символичка и практична окупљања и средство размене комуникација и информација међу младима заинтересованих за властити раст, развој и нове идентитетске праксе. У томе је најважнију улогу одиграла култура rock and roll-a коју су затим са много мање оригиналности, трајности и смотивног интензитета и укључености пратила многа друга подкултурна поп-музичка дешавања на сцени најразвијених друштава данашњице. Са компјутерском револуцијом крајем 80-их акценат се пренео на нов медиј – интернет.

Док су предходна дешавања у вези са младима за своје просторне оквире имала градску средину- улице и јавне просторе града као и јавне институције (школе, универзитете, културне установе) при чemu је амбијент града коришћен на сваковрсне начине као израз и исказ бунтовништва младих (од графита до новог концепта уметности кроз индивидуалне и групне перформансе по градским саставилиштима и трговима), компјутерска револуција као да доноси крај владавини града и његовог симболичног и стварног простора- отвара се могућност »глобалног села«. Остаје отворено питање ко ће њиме владати?

2. Млади и родна перспектива.

Мислим да се данас не може озбиљно говорити ни о једном значајијем друштвеном феномену а да се не води рачуна о родној перспективи. Ово стога што та перспектива јасно указује не само на подвојеност и дискриминативност социјалних поља за учеснике мушкиог и женског рода, него и стога што ова перспектива имплицира још увек тамна места и дубинске изворе идеолошке рефлексије у савременим друштвима на коју се надограђују најразноврснији облици друштвене и међу-индивидуалне репресије, насиља и угрожавања људског достојанства. У оквирима данашњице и савременог града као плуралитета друштвене догађајности све више је присутна збрка у родним идентитетима, али исто тако још увек већи притисак родне перспективе на припаднице женског пола него што је то случај са њиховим мушким вршњацима. »женскост« и »женско« је још увек више унутар него »изван круга« друштвене »нормалности« и то треба да буде проблем савремених размишљања о младима у граду.

3. Друштвено-историјски и културни оквир збивања у нас.

У нашем случају развитак омладинске матрице одрастања и осамостаљивање младих је ишло са значајним задоцњењем у односу на Западну Европу и Америку и то из двоструких разлога: с једне стране због неразвијености и сиромаштва самога друштва, а са друге стране због изразито снажног утицаја патријархалног сеоског залеђа на културу и понашање младог грађанства у Србији.

И свестски рат је истовремено прекинуо тек започету линију одвајања и осамостаљивања градске младежи од патријархалног завичајног и породичног наслеђа, али је истовремено и снажно отворио путању успостављања новог омладинског обрасца и идентитета младих и младости. Тада нови образац резултирао је из комунистичке револуције која је младе наступрот »старом режиму« успоставила као авангарду, носиоца социјалне промене. Додуше, тада додељени »авангардизам« младих егзистирао је у снажној сенци стварне лидерске позиције Партије односно њеног вођства. Али независно од те битне околности, која је уосталом детерминирала укупну социјалну зграду социјалистичког друштва бивше Југославије, омладина је уживала значајне друштвене предности и наклоности као идеолошка перјаница комунистичке изградње земље. У те предности пре свега треба истаћи широко отворене могућности масовног образовања за младе, напуштања села, масовно запошљавање, цивилизацијско преобликовање начина живота као и отварања према културним изазовима »капитализма« кроз омладинске подкултуре у деценији 70 и 80-их.

За друштвено осамостаљивање младих, 68. година није као у случају омладине на Западу била кулминациона тачка ослобођења и истовремено укинућа, будући да је омладина деловала спутано, ограничено и недовољно самосвешћена под патронатом старијих генерација, које су преко младих покушавале да изведу политичку револуцију обнављања »правог социјализма« односно унутар генерацијског обрачуна. Наравно, млади који су учествовали у тим догађањима себе су перцепирали у улози креатора а не инструмената, што је свакако било значајно за њихово лично одрастање и стицање личног идентитета. Но, укупна неуспешност овог политичког покушаја афирмације младих на нашим просторима има за последицу један доста дуг период социјалне летаргије младих, али и читавог друштва. Осамдесете године су године буђења подкултурних дешавања која се пробијају на градске сцене и просторе у симболично-комункацијским и акционим изразима скупина младих. Та дешавања представљају основу за буђење самосвести младих.

Права прилика за исказивање те нове самосвести јесте студентски универзитетски протест из 92. године, који је у правом смислу био независни студентски »манифест« против ратног лудила и разарања земље. На жалост ова цивилизацијска побуна једног дела младих остала је без потпоре других делова друштва и завршила без иаквог ефекта на потоње догађаје и њихове носиоце. Додуше ваља забележити једну битно ретроградну последицу – ретрадиционализацију подкултуре младих кроз »турбо – фолк« иновације које доспевају из амбијента одраслих.

У бурним и нада све значајним догађањима из 1996/97. међутим, млади постају партнери старијима- повезују се али и остају одвојени, опште грађански и студентски протест, упркос сталним настојањима, »лобирањима« и манипулацијама од стране опозиционог политичког блока да студентски протест подведе непосредно под своју контролу и доминацију. Може се рећи да је студентски протест 96/97. био закаснела револуција 68., догађање које је младе изнело на друштвену сцену као самосталног чиниоца, али истовремено и догађање које је довело до краја дотадашњу институционалну матрицу одрастања младих.

Од тада, што су друштвени и догађаји на културној сцени и потврдили, понашање и деловање младих излази из оквира скупине омладинске детерминације и усмерава се ка различitim индивидуалним изазовима идентитетске изградње кроз ново, у повоју плуралистичко уобличење друштвених канала проходности и социјалне асимилације. Престаје доминација политичког обрасца у деловању и анагажовању скупине младих у домаћој друштвеној стварности: њихово постојање и активност се распаршују у новим просторима и медијима градске средине. Заиста је задивљујући динамизам и енергија који долазе из ових сада освешћених индивидуалних трагања о чему сведочи веома брзи опоравак културно- забавних, креативних и асимилаторских средишта омладинског живота у нашим градовима после страховитих страдања у десетогодишњим санкцијама и разарањима у бомбардовању НАТО из 1999. Надајмо се да ће се такав тренд наставити упркос тренутном застоју.

РЕТРОСПЕКТИВА

Уводна реч селектора

КУДА ДАЉЕ? ШИРИТЕ ИНФЕКЦИЈУ!

Идеја АУПА-е ми је ипостала блиска оног тиренутика када сам схваћио важност да се процес њеног даљег развоја тирећира као инфекција која се не сме сречавати, већ подстирекавати не би ли што тре и у што већим размерама доспела стапен епидемије.

Садржавајући у себи бриџу о непосредном окружењу, као нуклеус од кога се у сваком размишљању о себи мора ићи, ова саветовања или *зрађанска окућљања и радионице*, ненамештљиво и неприметно су се ухватали у коштарац (у време када су настала) у велико званичном, *моделском* мишљу у урбанизму. У суштинска разлика између идеје АУПА-е и онога што је собом носила дошадашња *мисао*: АУПА је захтевала лично мишљење, својом ћлавом о сопственој судбини.

Занимљиво је да тај концепт, постоји и у основи нечега што се отирилике у исто време појавило у овим крајевима, оитет као одбацини шалас свејских збијавања (*sustainable development*), а што је рођено и несрећано превођено час као одрживи, час као подрживи развој. У нашем језику ови приједви значе исто колико и свејлији примери Новоговора из Орвелове *1984*.

Наиме, без

чијавих елаборација објашњења немамо што ма о чему се ради, али нам се баш чини да та реч нешто важно казује. Не верујем да је ико, у тиренутику када је АУПА настала, био толико *у тиренду* да би негде на свејској тијаџи идеја тражио лек за она што га мучи. Пре верујем да су се творци АУПА-е осврнули око себе и решили да домаћински и зрађански доведу мало сопствену кућу у ред и истовремено се, сјонитано, додирнули мука што су мучиле и друге, на некој друѓој српани светла.

Осипаваљајући велике интеринационалне идеје и њихову универзалну атрактивност и трагматизам по српани, они су се окренули својим ћошковима, тирговима, Тамишу, девасијацијама, забораву и сећању, новом што већ личи на старо (старало рођено!?), својим разградњама и додградњама... и отворили ризницу, сопствено бошайство. Пећ година је, тако, АУПА панчевцима била озледала и има се ушијасак да су се у њему сасвим леђо сагледали. Нуђили су га, међушим и другима и доспели су почели да долазе у Панчево на озледање, при чему су им домаћини здушно помагали да у њему отворију прше своја (заборављено?) лица и лица своје средине.

И овде је негде време да се вратим поруци мешаворе из прве реченице овога текста. Потписивање сопственог лика и личности, униформизација, дозматизовање и полишавања урбанистичке мисли довели су наше зрадове у стапус оболелих од психосоматичке болести чија је најбољубнија последица распадање организма условље-

но нејрихватањем чињенице да поремећај њихе њоситоји, а самим тим ни још треба за лечењем. Наиме, рекло би се, генетска карактеристика овог народа: затварање очију пред неурозама и њихозама када до њих дође и њихово скривање, испољила се и на градовима као простиорима нашеј битисања.

Наиме, правдањем широкобитезних концепцијских промашаја из њоситреволуционарног периода, вишедеценијским покушајима да се они коригују, а њихове последице ублаже, само је прикривана истиница о болести друштва и његових градова. Тако су пропуштене године и прилике да се оно и они лече...

И зато, једно мало йанчевачко огледало може бити, чини ми се, сасвим згодан улаз у други један свет, у коме се другачије размишља. Можда би могли да покушамо, ако нинија друго, да сагледамо њиху наших градова, следећи пример једне Алисе, упознајући се прво са сопственим њоситеснијим сећањима, па и страховима, са чудима садржаним у нама и у простиорима које смо створили или унишили, простиорима који су, здраво, наша слика. Признање, исповесћ, очишићење - то су први кораци из катастоничног стапања у коме се пренујино налазимо. Да би тај процес стапочео, треба ширити АУПА вирус.

.....
Но, има се уписак да је сама АУПА, штитањем њоситављен-

им за њему овојодишињег скупа запала у својеврсну *кризу иденититета*. Управо жељећи да нејштама њоситојање разлога да се тако мисли, прихватају сам се улоге селектора за овојодишињу изложбу која би требало да сумира ћејтогодишиње најгоре. Други разлог је била идеална прилика да се образложи став о АУПА-и, изненадујући у првом делу овог текста.

Двадесет и један рад издвојен за ову изложбу представља, квантитативно, нешто око половине приступлих одговора на четири теме, од 95. до 98. године. Стапајем околности, нису ми на распоредању били радови са првог скупа, из 94. године. Из истог разлога у селекцији нема ни студеницких радова иако они, важно је рећи, представљају веома значајан дојринос досадашњим АУПА-ма.

Избрани радови нису рангирани међусобно, као што не желим ни да буду схваћени као фаворизовани у односу на осстале који нису на овојодишињу изложби. Они су, једноситавно, по мом избору, најбоља илустрација идеје АУПА-е и то им је основна улога и квалиитет, овом приликом. Они су аргументи за даље постојање манифестије поводом које су и настали и најважнији доказ да она није *у кризи*. А шта ми то, здраво, после ћејтогодина, видимо на овој изложби?

Конкретно, прецизно и изданино нуђена решења која, чини се, сваког пренујика могу бити *дате у реализацији

ју*. Видимо радове који остварају постапуно нове, можда, неслучене теме, за будуће АУПА-е. Видимо ауторе домаћине, који после учешћа на саветовању, које су сами организовали, посматрају поznати и даље од панчевачког атара. Видимо, међуним, и госте који чине замашан списак оних што после искуствава са АУПА-ом знају где је Панчево. Видимо представнике *старије генерације* који мисле као млади и оне млађе што раде *као майори*. Осечамо носилачију за мирусима којих више нема, али и производе неких нових лабораторија које праве мешавине од којих нас хвата слатка вршњачкица и пријатично узбуђење. И што је, можда, најважније осечамо у овим радовима постребу да се живи не више *по мери*, колико - доспјеној човека. Мало ли је?

.....

На крају, куда би то сама АУПА могла даље, у свом развоју?

Мисиљења сам да би до сада постигнуо, у оквиру саветовања, потребало, као зревло, *зурати* ка реализацији колико год је то могуће, а следећи циклус већало посветићи серији тема које би се шире бавиле еколоџијом, биоклиматском архитектуром, градитељском баштином и њеним ресурсима...

Вероватно би радионице, изв. *лећиње школе*, истраживачке лабораторије..., биле најбољодније форме

за ту врсту тема, уз основни услов да се до сада испољени дух и концепт АУПА-е ни за тренутак не изгубе.

То поодразумева и стварно постовавање неколико односа: *дођоша* и *домаћих*, старијих и млађих, институција и појединача, *реалистичног*, *аистрактног* и *концептуалног*, или пре свега односа према постребама Панчева, тј. оних који у њему живе.

И наравно, уз још бољи маркетинг и још активнији однос према овом великим производу једне *мале* средине, по-дразумева ширење инфекције што је више могуће.

Драган Живковић, архитекта

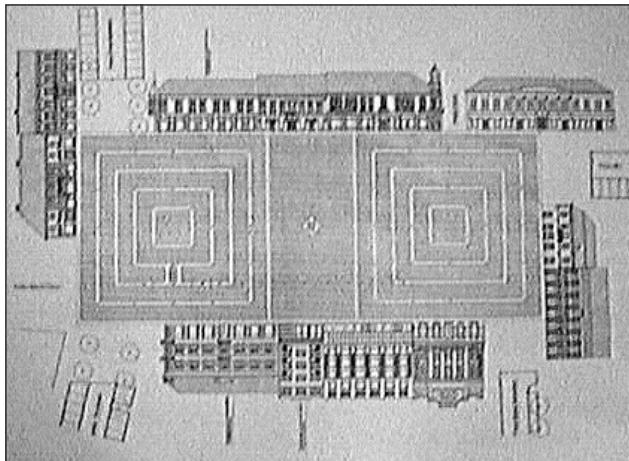
Панчево - Београд,
новембар 1999.

АУПА 1995.

Трг слободе

Радни тим

Стеван Ђурић, дипл. инж. архитекта, аутор
 Анка Крстић, арх. техничар, сарадник
 Ивана Ђурић, студ. архитектуре, сарадник
 Јелена Ђурић, студ. архитектуре, сарадник
 Покровитељ ИЦ *Про урбиа* - Панчево

Стеван Ђурић

Основна замисао предложеног решења

...У тражењу полазне тачке за дефинисање овог градског простора, суочио сам се са основном дилемом: саобраћај возила на Тргу - да или не? Након извршене анализе могућности саобраћајне шеме града, посебно правца север-југ, одлучио сам се за оштар рез - изменаштање саобраћаја возила ван зоне Трга. На овај начин будућа тржна раван, као Пешачка зона, проширила би се до својих крајњих граница, ободних зграда и са њима чинила и повратила ону изворну, морфолошку целину.

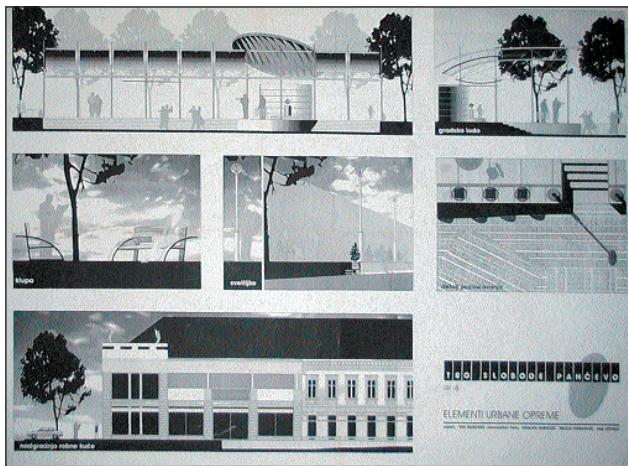
Одлука за овако оштар рез лежи у чињеници да је Трг слободе једини градски трг, који својом величином, а посебно особеношћу положаја, може да буде главни градски трг...

...Трагајући за правим симболом, наишао сам у скоро објављеној књизи - репринту Историја града Панчева, од С. Милекера - податак да су Срби 1804. године поставили на Великој пијаци лепи мраморни крст... Искра коју је овај запис пробудио разбуктала се у нодољиву замисао о враћању овог споменика у градски простор Панчева, као једног од оних трајних белега који у себи сажимају свест о цивилизацијској припадности и континuitету трајања у времену и простору...

Коменђар селектора

По потреба да се решење градских проблема тражи у једносмислним пошезима, присућена је у овом предлогу. Она је егзистенцијална, јер је емилијанска - произашла из разумевања усвојеног између једног житеља и простиор-времена у коме он живи и у коме би да живи и траје чинећи ћа разумљивим за будућност - исправним чишћањем прошлости.

Ослонац на симбол као централни носач концепција јонућен је из *другог плана*, из дубине жарине стакле прста којој сва дешавања на њему теже и око које се сви окүйљају. То је, уосталом, златно правило заната које, ма где било примењено, даје непогрешиво добар резултат.

Коменшар селекшора

Плићком денивелацијом равни тарга и јоли-функционалним мобилијаром овај рад је понудио граду тарг-сцену, са несвакидашињим, изменљивим, могућностима коришћења.

Подседило ме је што на сличан простор који Већ живи и који се парижани нису усещали да направе испред Центра Помиду (Бобура). Ко је био шамо, схватиће лако колико би узбудљиво овако реализован Тарг слободе живео.

АУПА 1995. Трг слободе

Ауторски тим

Вук Ђуровић, дипл. инг. арх. - руководилац тима
Огњен Ђуровић, дипл. инг. арх.
Милица Топаловић, апсол. архитектуре
Ана Џокић, апсол. архитектуре

Сарадници и консултанти:
Драган Мировић, Зоран Рубињони, Биљана Гајин, Дамјан Козловић,
Елизабета Плованић, Биљана Тадић,
Рад је урађен у Центру за планирање урбаног развоја - ЦЕП

Вук Ђуровић
Позивни конкурс за решење Трга слободе у Панчеву

... Град средње величине као што је Панчево није таква урбана целина која за решавање затечених проблема у простору мора да применjuје техничко технолошка решења која изискују велика материјална средства.

... Сматрамо да умерени приступ у реконструкцији Трга слободе даје резултат са највише ефекта и у економском, али и у обликовном смислу.

... Свако тврдо дефинисање панчевачке пешачке зоне прети да од ње направи Бастион урбане обнове, што вуче за собом одређене негативне последице... У обликовном смислу појављује се предизјираност градског амбијента која води ка кичу.

... Централни простор трга денивелацијом и самим обликовањем разграничен је од ободног дела тако да оба истовремено могу бити и сцена и публикум...

... У челу трга формира се градски трем или градска лођа.

... Могућности централне равни трга су такве да може да функционише не само као простор за политичке манифестације већ и манифестације привредног и културног карактера. На овај начин трг постаје и простор на коме се град отвара и приказује.

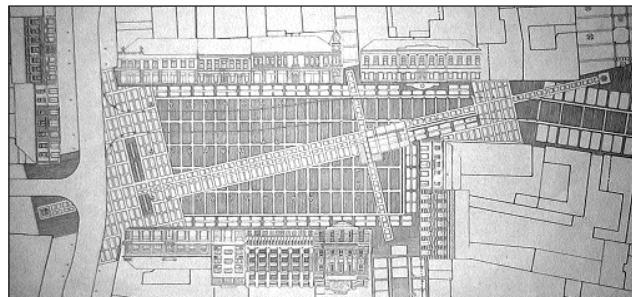
АУПА 1995.

Трг слободе

Аутори

Вера Ристић Михаљевић
 Јованка Ђорђевић Џигановић
 Ратомир Врачаревић
 Гаврило Михаљевић

Сарадници
 Јован Џигановић, Даница Михаљевић

Вера Ристић Михаљевић
 Извод из текста конкурсног слабората

...Главни градски трг треба да буде симбол Панчева као развијеног индустријског насеља, историјског, трговинског средишта на размештју граници Западне и Источне цивилизације, симбол града на води.

За разлику од Великог трга и парковских садржаја на њему, на градском тргу остварује се апсолутна комуникативност коју не угрожавају небитни садржаји, већ се инсистира на комплементарности у односу на парк са једне стране и приобаље са друге стране, које подразумева урбане елементе обликовања са равном, квалитетно поплочаном површином трга без сувишних елемената (празан простор) и новим обележјем трга - кулом на воденом огледалу.

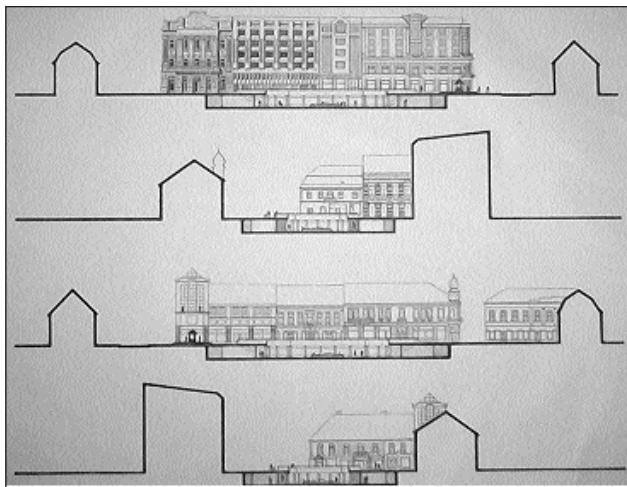
...Границарска кула различитих облика, па и она на води, обележила је добар део историје града, а статус важног пограничног места омогућио је Панчеву да буде оно што је био - богат и релативно независан трговачки град где се није разменјивала само роба већ и култура и идеје, слободна мисао.

...Једноставност и минимализам у обликовању партера трга има намеру да смири различите стилове и волумене објеката око трга и да истовремено нагласи оно што ће бити нова доминанта простора - кулу и воду.

Коментар селектора

Повезаносћ града и воде, семантичка која из тлоа произилази, знаци који о томе говоре, само су покушај да се разгрне шалог или койрена највећа које сваки од наших градова може да исприча.

Са друге стране, постаје јомао бесмислено понављаши колико нас заборав који јошако јада на њих сиромаши и чини неуроштичним и оштећеним.

Коментар селекшора

Идеја да се направи трг у тргу или трг под тргом јако је асоцијативна и *вуче* ка неким архи-формама базара, безистана и сука. Не сећам се сличних интарполација у средњевојриските еклектично, романтичарски-храђанско стиково. Утолико је занимљивија њена појава баш овде, на граници, на месту судара две цивилизације и њихових рецидива...

АУПА 1995. Трг слободе

Аутор

Освит Петков

Освит Петков
Трг под тргом

... Радни наслов је узрокован идејом да се формира нова тржна раван, нижа за једну етажу од постојеће равни трга као примерен начин превазилажења низа ограничавајућих околности са једне стране, као и за постизање што већег ефекта по питању атрактивности које ова локација налаже...

... Предлогом решења уређења трга слободе подразумева се и реконструкција дела постојећих траса инсталација инфраструктуре. Поред тога, за потребе коришћења планираних садржаја на нивоу атријума, планирана је и изградња посебног система за одвођење атмосферских и отпадних вода. Зеленило, односно висока вегетација коришћена је како за постизање основног циља засене партера и фасада, тако и за архитектонску корекцију појединачних делова амбијента трга...

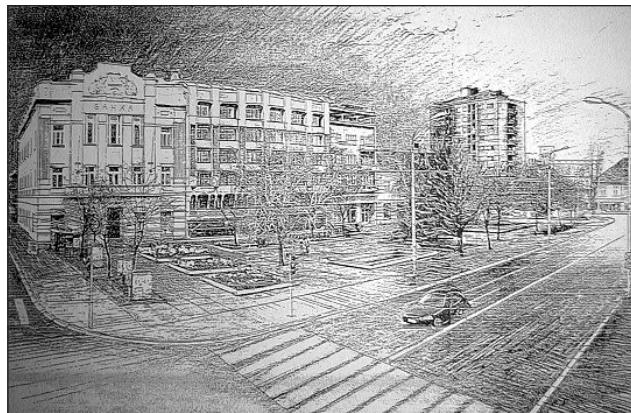
... Повезивање ове централне пешачке зоне у единствену пешачку зону, којој би припадао и простор приобала Тамиша за сада није остварљиво, али остаје као проблем-изазов за време које тек долази.

АУПА 1995.

Трг слободе

Аутор

Станислав Боровиншек

Станислав Боровиншек
Трг слободе у Панчеву

... За град Панчево одувек су били приоритетни путеви: београдски, јабучки, вршачки, ковински и старчевачки, а који полазе или се сутичу баш на тргу.

Житељи Панчева, били они из Горње или Доње вароши, како пешаци или они у аутомобилима, своје битисање не могу замислiti а да не прођу овим тргом.

... Битан чинилац за решавање будућег трга јесте и постојеће зеленило, чији квалитет и распоред чини један од основа за решавање трга те се зеленило неизоставно и задржава.

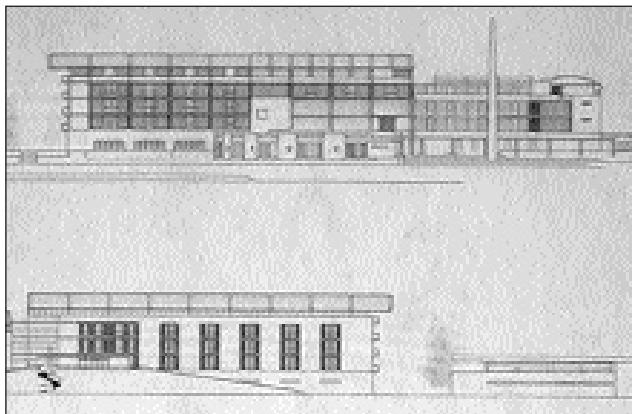
... Трг слободе остаје и даље чврсто везан уз ободне зграде на јужној страни, али се преко затворене Лењинове улице и улице Николе Тесле ствара нова пешачка зона и Трг се непосредније повезује са Тамишом - чиме се и укупна површина и квалитет Трга у знатној мери повећава...

... Решавањем Трга предлаже се и формирање више просторних јединица у приземљима објекта на Тргу, а што ипак зависи од конкретних будућих захтева.

Коментар селектора

Овај рад њоказује да се и без битних измена постоећег санања може размишљати о новом изгледу трга, као и да се може осигуравати сасвим присвојен стапен његове аутономије и уз задржавање постојећег колског саобраћаја.

*Рад уз остале изabrane из 95. године, њоказује колико се употребљивих варијација може понудити на једну, наизглед, сасвим обичну, *малу* градску тему.*

Коментар селектора

Дајући *дволични* карактер новом хотелу аутори су постали да, зајраво, проговоре о два лица самоžграда. Са једне стране је његово урбанино лице, регулисано, нештолико строго, колико срећено, а са друге је оно окренуто природи, води, руралној традицији и њеној близини.

Та близкосната и танка граница између два дела ислоžеног карактера јесу и квалитет овог рада, јер мисли се чини да је исцена врсна танане везе-разделнице усвојављена и међу елементима структуре овог пројекта.

АУПА 1996. Панчеvo ка Тамишу

Аутори

Војислав Дошen
Снежана Литвиновић

**Војислав Дошen
Снежана Литвиновић**
Хотел Горњи млин

... Недирнута природа уз Тамиш, традиционално војвођанско насеље, планирана блоковска структура: једно отвара визуре, друго одржава меморију, треће уводи урбанитет.

... Предложено решење се базира првенствено на дуалитету урбаниог и природног... Са једне стране окреће озбиљно лице насељу - приказује се строгим и интровертним. Практично то значи да прети јасну регулацију, у склопу постојеће и планиране матрице... Према реци структура је разуђена. Формира се низ повезаних, отворених простора, разнородних по карактеру и степену јавности. Заједничка им је спретност са природом, отварање широких визура према Панчеву и наспрамно обали Тамиша, као и непосредна везаност за градско шеталиште...

... Двориште као окосница композиције није само производ просторне анализе, већ и покушаја суштинског тумачења традиције панонске куће: шир, опна уличног фронта и у њој капија, трем, двориште,...

АУПА 1996.

Панчево ка Тамишу

Аутор

Станислав Боровиншек

Станислав Боровиншек
Трг испред Гимназије

... Предлог решавања полази са становишта да тргу испред Гимназије треба дати један свечани, духовни карактер са садржајима који ће пролазницима и посетиоцима пружити амбијент у коме ће они волети да се задрже и при томе пријатно осећају...

... Да би трг примио карактер простора одговарајућег за овај амбијент, унети су елементи малог урбанизма: клупе, канделабри, стабла, а даје се предлог постављања бисте Уроша Предића испред зграде Гимназије..., као и једне чесме са пијаћом водом.

На овом простору убудуће би могли да се одржавају и скупови на отвореном..., а могу се догађати и одређени културно-уметнички програми.

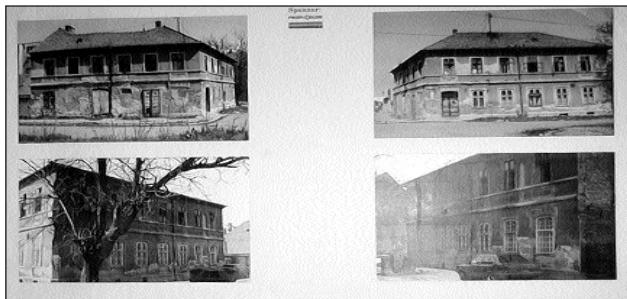
...Уређењем трга испред Гимназије и пратећих улица, са адекватно поплочаним површинама, тржним мобиљаром, зеленилом, регулисаним пешачко-колским саобраћајем, овај лепи амбијент у старом језгру града добио би квалитет који по свом значају заслужује...

Коменџар селектора

*Прави пример како се једна заштићена и *паркинг* предаја површина може лако преобразити у пријатан простор, шеталиште. Садржаји и збивања би дошли сами по себи.*

Овакве пројекти лично, радно зовем архелима да се просторима и њиховим корисницима враћи доспојансство.

Коменишар селекшора

Деваситација и небрића неких претходних времена, када је традиција била неподобна - на делу.

Онейш претуштање забораву као узрочник низа невоља и онейш потреба за улагањем много више енергије не би ли се добио макар само најговештај концептуаштета који је омогућавао некадашње и представља услов за данашње трајање.

Фасцинира наша потреба да уништавамо топониме, да уништавамо и мењамо имена, наивно верујући да смо јачи од њих.

АУПА 1996. Панчево ка Тамишу

Аутор

Стеван Ђурић

Стеван Ђурић
Блок Кафана Крагујевац

... Кафана Крагујевац је саграђена у другој половини 19. века, у препознатљивом стилу еклектичког романтизма, карактеристичном за то време и ово поднебље...

... Заокрет у урбаној политици града и усмеравање активности на ревитализацију старог градског језгра у приобаљу Тамиша и повратак града на реку прилика су да се, између осталих значајних локалитета на овом потезу, живот удахне и овом. Сам назив Кафана Крагујевац је постао топоним за један део града, а истовремено и синоним за добру угоститељску услугу...

... Стога је предложено решење да се у склону реконструкције... изведе и дроградња новог објекта на суседном, делимично изграђеном плацу и на тај начин, у садржајном смислу надомести корисна површина, а у урбо-архитектонском смислу у потпуности заокружи физичка структура урбаног блока...

... Посебно ентеријер постојеће зграде мора имати шмек прошлих времена.

АУПА 1996.

Панчево ка Тамишу

Аутор

Станислав Боровиншек

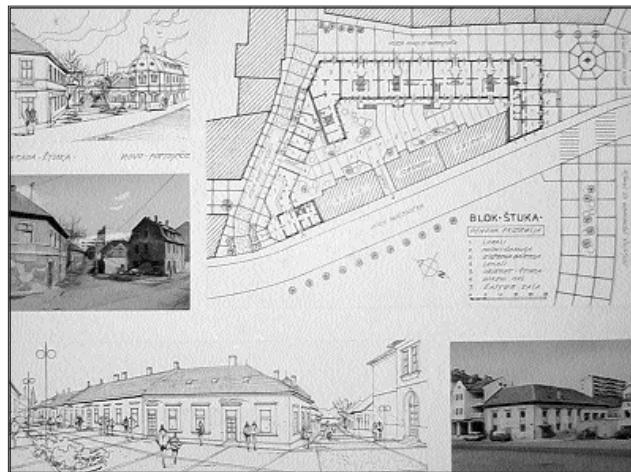
Станислав Боровиншек
Блок Штука

... Већина објекта у овом блоку је грађена крајем прошлог и почетком овог века, што значи да су поодмакле старости, па самим ти и у великој мери дотрајали.

При решавању будуће концепције блока Штука који у новој функцији старог градског језгра треба да прими карактер пешачке зоне, нуде се простори са атрактивним садржајима погодним за овакав амбијент...

Скоро целокупан садашњи простор у овом блоку служи станововању, и то врло неусловном, како са становишта функције тако и опремљености, те би људима из овог блока требало омогућити да се преселе и убудуће живе на адекватнији и хуманији начин...

... На основу идејне замисли преуређени блок Штука, требало би да добије карактер привлачног амбијента у старом градском језгру, да постане место где ће се одвијати проток људи, куповина, посета галерији, бистроима, одмор уз шетњу и уопште, постане један пријатан кутак овог амбијентално обновљеног дела града.

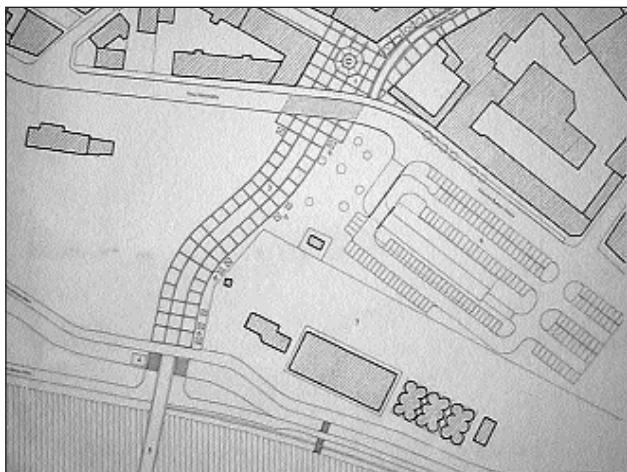
Коменшар селектора

Као и претходни рад и овај говори о другачијем односу према прегивелој прошлости.

Чини ми се, међутим, да се управо посматрањем ова два рада дошло до теме коју је АУПА разматрала наредне године. Значајно је, међутим, што што се схватило да фокусирање појединачних

стоменика, изван њиховој блоковској контексту, или контексту ткива, нема смисла и не води решењу. Схватило се, наиме, да стоменичка вред-

ност сме прерасти у стоменичку природу из које би следила и стоменичка функција, иза које, так, не постоји ништа сем лажаног одумирања.

Коменшар селекшора

Трађање за везом у простору, везом града и реке и за везом у времену кроз сећање на значајне личности и њихове идеале.

Ауштор кроз неколико настанима на АУПА-и превлачи истину низ као кроз свој лични град-лавиринт, формирајући сопствену слику неког ванвременског Панчева. Метод, чини ми се, неотходан за сваког ко иоле посвећено мисли простор у коме живи.

АУПА 1996. Панчево ка Тамишу

Аутор

Стеван Ђурић

Стеван Ђурић

Излаз на Тамиш правцем улице Николе Тесле

... Реконструкцијом улице Николе Тесле и планираним завршетком пјацете на њеном kraју, град се коначно окреће ка реци и широм отвара једни од својих градских капија, која из Приобаља води на главни градски трг - Трг слободе. Стекли су се, на тај начин, сви услови да се у неком наредном времену реализује и та толико недостајућа, коцка-излаз на Тамиш овим правцем...

... Излаз на Тамиш је замишљен као својеврсна алеја...

Основина излаза на Тамиш се везује, са једне стране за подужну основу пјацете на kraју улице Николе Тесле..., а са друге стране на подужну основину двају степеништа..., односно на подужну основину неког будућег и могућег пешачког моста преко Тамиша...

... Постојећи бетонски постамент, великих димензија... на кеју, могао би се искористити као постамент за споменик војводи Стевану Книћанину... На тај начин би се поред физичке остварила и она духовна веза: река-пјацета-улица Николе Тесле-Трг слободе.

АУПА 1996.

Панчево ка Тамишу

Аутори

Данијела Миловановић
Стево Родић

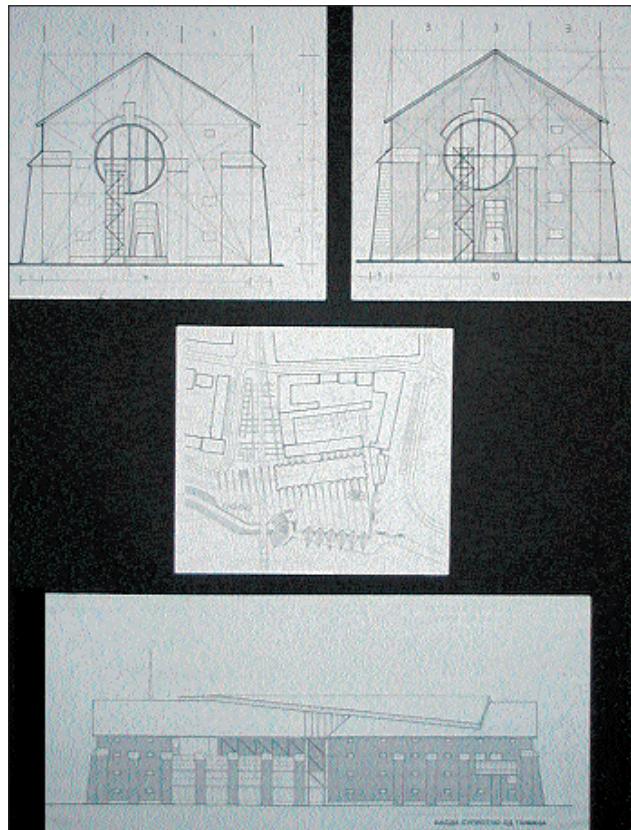
Данијела Миловановић
Стево Родић
Арт магацин

... Пројекат Арт магацин је пројекат реконструкције, ревитализације и доградње постојећег житног магацина. Наш пројекат тежи да креира ново место, поштујући квалитет и необичност постојеће грађевине која поседује извесну магију у својој једноставности...

... Стварајући флексибилан сплет празних простора склопљених у театарски модел, град ће добити алтернативно место за све врсте перформабилних уметности, у комбинацији са разноврсношћу културне понуде коју обезбеђује грађевина и људи који је стварају, а Арт магацин могућност да постане нова, потенцијална, културна жижна тачка града...

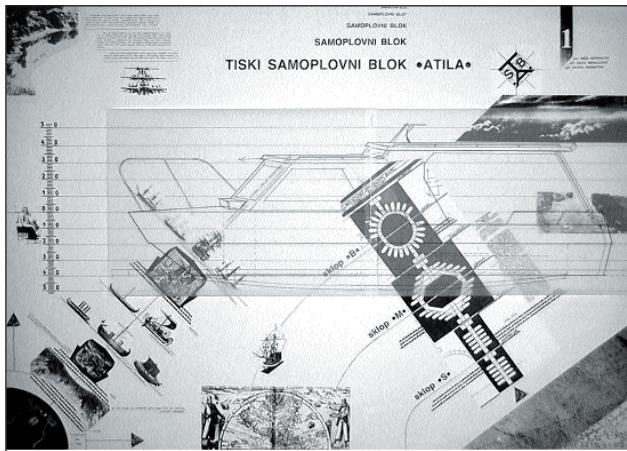
... Стабилно, снажно достојанство тела грађевине дозвољава постављање главних токова лаких структура по дијагоналним осама у односу на постојеће симетричне и ортогоналне...

... Посетиоцу се нуди улога посматрача и улога учесника..., јер, стварни посао архитекте је да човека ангажује у простору.

Коментар селектора

Свакако најсвежији савремен приступ у ревитализацији и адаптацији, пре би се рекло него реконструкцији једне грађевине. Овај пример показује колико мohan може да буде архитекта када је утицај на градски простор у штићању. Магацин концепцијиран као арт, мултимедијална, жижна тачка, свакако би променио физиономију и *микроклимат* добро dela Панчева око себе, свакако би, дакле, *анџаковао човека у простору*, што би аутори и желели. Управо је то сушина и свих актиуелних реконструкција градског ткива широм света.

АУПА 1997. Мој блок

Аутори

Ратко Познанов
Сава Михајловић
Милорад Бербаков

Коменшар селекшора

Озбиљно јиштање је да ли је у овом раду само духовиштост оно што нас привлачи.

Један извесно ћлобални проблем, аутори су покушали, својствено нашој духовиштости, тек да дођакну, свесни да он у нас не досеже размере које и у свету.

Али сећимо се Хонг-Конга, делти разних река на којима леже велики светски градови, београдске Аде, амстердамских кућа-шлејова, Росијевог Театра Мундо, итд...

Сећимо се уоћиште ћеме мобилно становање, па ћемо видети колико је ово што је СБ-ом додирнуло - сложена ибра.

**Ратко Познанов
Сава Михајловић
Милорад Бербаков
Самоплов Атила**

... Самопловни блок би био аналоган земаљском градском блоку, само што би био покретљив, јер би био на реци која се креће сама по себи, а располагао би и могућношћу самопловидбе у целини или у деловима...

... СБ мора да поседује језгро заједничких функција и што већу, нарочито енергетску и исхрбену аутономију, као и да буде еколошки афирмативан... Економика блока се не би заснивала на производњи материјалних добара..., већ на његовом елитистичком и слободнопловном имиџу и из тога произашлим, духовним и метафизичким творевинама, које би требало уз помоћ вештог маркетинга трампити за намирнице и друге потребите од прибалног становништва... Рад не би смео бити запримљен са изненађењем, као непримерена лудорија која долikuје студентима архитектуре, већ мора бити прихваћен као нескривена хидрофилија оних које је одавно напустило осећање да је нужно даље изигравати озбиљне сувоземне архитекте

АУПА 1997.

Мој блок

Аутори

Тамара Тасић
Горан Илкић

Тамара Тасић
Горан Илкић
Блок 082 - Центар Трубач

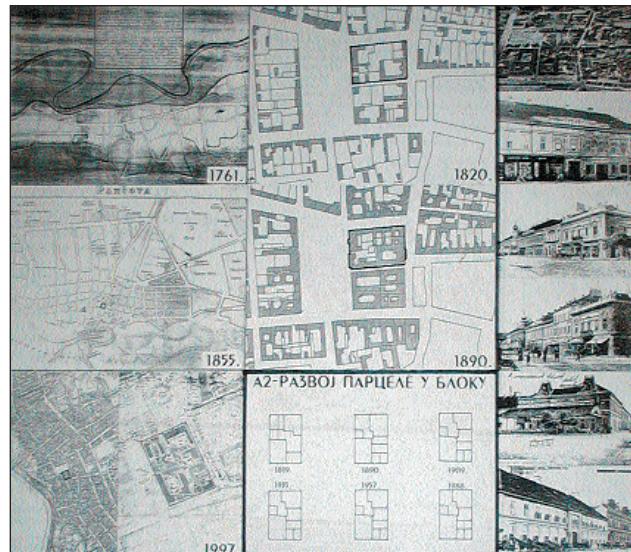
... Свеколики испреплетани односи, кроз време, стварају динамичну слику блока, имају своју генезу и будући развој, имају еволуцију са свим својим правилима.

Последице тзв. друштвеног императива, односно револуционарне захвата, посматраћемо као изузетке од правила, јер је степен брзине директно пропорционалан интензитету заборава.

Откривање и дефинисање ових правила учиниће нас спремним за будућност.

Посматрани блок се први пут уочава на плану Панчева из 1761, у оквиру петоугаоне аустријске тврђаве. На плану из 1820, првом после рада на регулацији улица, блок је сагледив у свом данашњем габариту. Од 1909, парцеле у оквиру блока, као и границе међу њима непромењене су до данас...

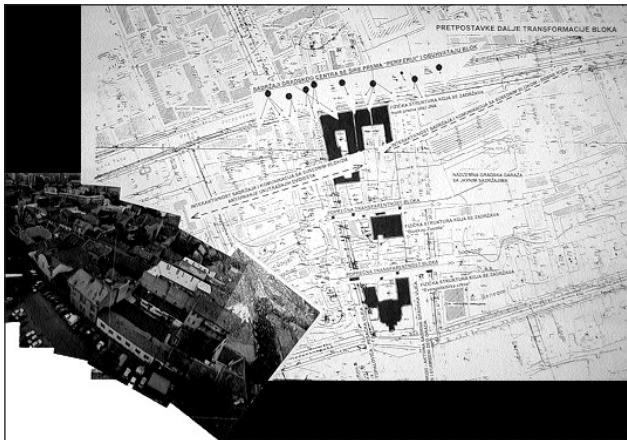
... Наша конкретна реаговања... биће могућа тек уз постојање одговарајућих програма..., а лепота и вредност овог простора биће обележје нашег реаговања...

Коменшар селекшора

Прилог који, свесно, у себи не садржи ни предлог, ни решење, али показује рад на истраживању генезе блока, што само потврђује шезду да форме рада и радионица на АУПА-у могу бити, баш, истраживачки оријенисани, са могућим изузетно корисним резултатима.

Ово је један од радова који АУПА-у усмеравају даље.

АУПА 1997.

Мој блок

Аутор

Наташа Теофиловић

Коментар селекција

Изабрао сам овај рад, као једно од доситиљнућа АУПА-е, јер доноси савремен и доследан, уз својоштовање наслеђеног, став о ревитализацији блока.

Трансформабилност, промена, динамика садржана у овим појмовима, све говори о аутопорном ставу о ћраду коме не мора, агресивно, бити промењена форма да би био *другачији*.

Како што ни став о квази-појштовању те форме, уоснавом, не гарантује да је он осниао исини.

Наташа Теофиловић
Блок 125

... Јединица будуће трансформације блока је постојећа парцелација.

Блок добија просторни карактер улице - јавног, флуидног, интерактивног, екстровертног градског простора... Носилац идентитета и карактера центра је улица. Отуда се блок не трансформише дубљењем цепова, тј. унутрашњих дворишта, већ провлачењем непрекинутих комуникација.

... Носилац физичког изгледа је структура која омогућава флексибилност и трансформабилност будућег садржаја. Архитектура посматрана као структура има виртуелни - визуелни идентитет. За разлику од некадашњег симбиличко семантичког идентитета..., елементи архитектонског обликовања су слика и информација... Објекат је контејнер одређене структуре који рентира своју празнину и чији идентитет представља информација...

Парцелација као јединица трансформације омогућава да се у будућој, физичкој структури забележи и сачува постојећа морфологија блока.

АУПА 1997.

Мој блок

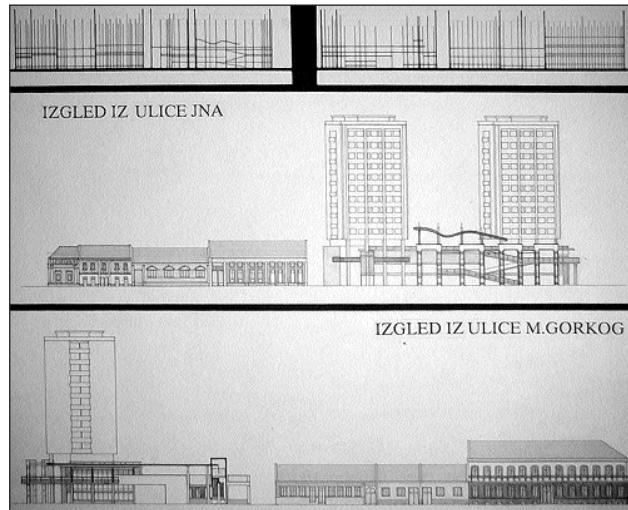
Аутори

Стево Родић
Данијела Миловановић

Стево Родић
Данијела Миловановић
Блок 126

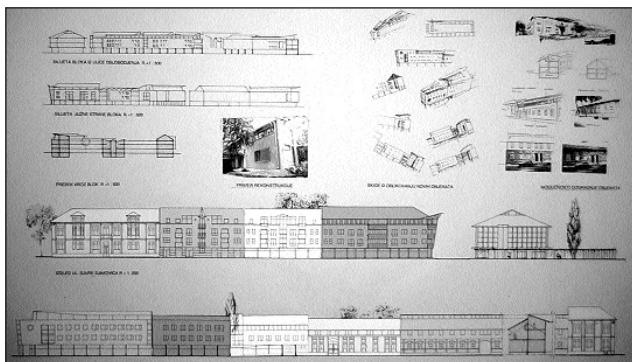
... Свака акција у простору, (поготово у већ изграђеном) мора да почне од: преиспитивања и оцене сврсисходности акције; проучавања окружења у коме се дешава и испитивања последица акције која се предузима. Сматрамо да је једино на тај начин могуће остварити органски раст града, што проглашавамо нашим главним циљем...

... Планирано решење се третира као скуп генератора активности у простору који се временом сукцесивно активирају. Проблем остварљивости планова у нашој пракси је последица нереалне и идеализоване представе да је будућност могуће предвидети до краја и према томе дати коначну слику, као одговор на њу. Планирани су велики потези и велике промене, за које се испоставило да су непримерени условима у којима је требало да се десе. Ми простор третирамо као скуп различитих јединица, а решење као скуп оперативних циљева које размештамо на различита места на временском хоризонту...

Коменџар селектора

Старо и ново или како ублажити бол. Ситуације у којима је агресивном интервенцијом уништено постојеће градско ткиво, честе су у нашој средини. Санирали таکве повреде предсавља мајсторство. Овај рад је управо један од добрих покушаја да се изврши помирење и зацели нанета повреда.

АУПА 1997. Мој блок

Аутори

Душанка Антонијев
Ана Ковенц - Вујић

Коментар селекшора

Учиши на искуству других, а сличних, никада није било лоше.

Тако би и европска искуства у ревитализацији градског школова могла Панчеву да послуже као заиста драгоценни примери.

Један од радова који се изузетно добро служи штотом праксом је и овај. Једносавност, угодност, неизрећеност и тежња ка живљењу, а не спановању, његове су основне карактеристике.

**Душанка Антонијев
Ана Ковенц - Вујић
Блок 090**

... Разграђеност, осакаћеност блока, лош бонитет као и антиципност облика у односу на друге структуре старог језгра, представља изазов за урбанисте и архитекте... Предметни блок представља велики урбани потенцијал...

... Највећи проблем ове локације представља и проблем града Панчева - загађеност ваздуха због општег стања панчевачке индустрије и присуства аутобуске станице, јаких саобраћајница по ободу блока са три стране, загађеност аутомобилима и органским отпадом са пијаце, бука и несрећени пешачки токови. Фале мирни пешачки токови, као и унутрашњи мали тргови - одушви од околне буке...

... Поштовањем постојеће парцелације постигнута је, у великој мери, могућност да се блок обнови, сходно будућем развоју града. Поставили смо 4 фазе изградње, које су међусобно заменљиве, у зависности од дугорочног планирања града...

АУПА 1998.

Обнова новог

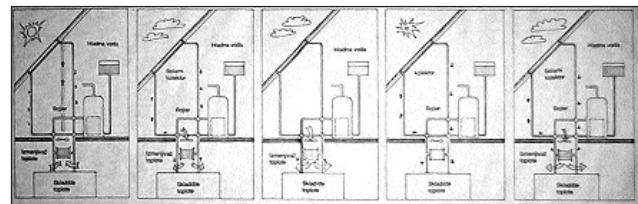
Аутор

Анђела Ђуровић

Анђела Ђуровић
Незаустављени град

... Карактеристике географског подручја у коме живимо, омогућавају нам употребу додатних видова енергије, уз примену пасивних и активних система соларног загревања. Средње дневне суме глобалног сунчевог зрачења показују висок степен процентуалне искоришћености и учешће соларне енергије, која се у хладнијим данима допуњује неким другим енергентом. Развој ових система доприноси заштити и напретку животне средине, науке и економичности.

... Незаустављени град није само просторна категорија, већ и истовремено временска и духовна - означава процес раста животног стандарда, цивилизацијског прогреса и тежње људи да простор око себе унапређују.

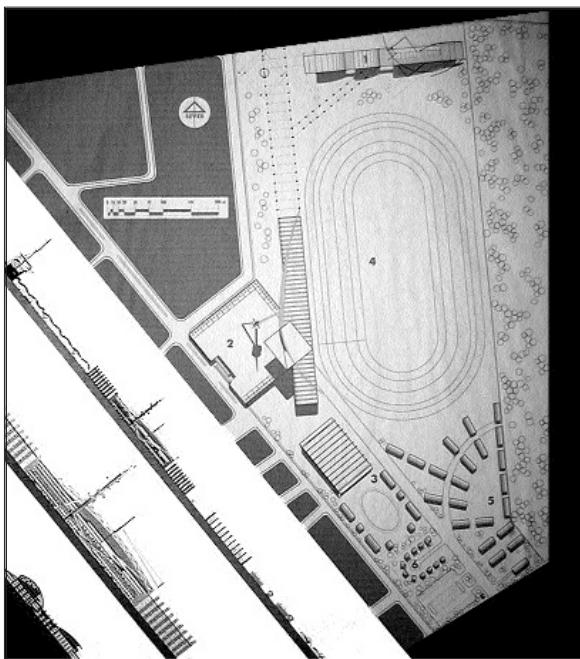

Коменшар селектора

Још један прилог који није донео неко посебно решење, али је понудио тему и још један доказ да АУПА може бити изузетно поле истраживања.

Биоклиматичка архитектура, торуке традиције на ту тему, гео-енергетски ресурси Панчева и околине, рециклажа у заштићеном граду, алтернативне енергије, алтернативна исхрана, еколоџија и њене подстреме...

Наравно, једна радионица посвећена отварању потенцијалних тема из ове області, много би више понудила, него ово моје кратко набрајање...

АУПА 1998. Обнова новог

Аутори
Данијела Станојевић
Владимир Дошen

Коментар селектора

По који јути, у радовима са АУПА-е, веза природе и града, поштреба за што неосећњом интроверзијом, за што мањим оштећењем заштитеног, за очувањем усисавањеног односа, у овом случају са коњима и енергијом коју носе.

Утолико сам пре зачуђенији пре чињеницом да ма колико намере биле добре практика некако увек буде другачија и преважне неки други моменати па све заврши поштитено сутрошно.

Волео бих, рецимо, да Панчево добије хиподром, али се бојим да је исто толико могуће да једног дана на том месту осване и писта за Формулу 1 што, имајући у виду Рафинерију и МоХ нафтне, и није толико немогуће...

Али, не будимо њесимисти.

**Данијела Станојевић
Владимир Дошen**
Хиподром - Панчево
положај, опсег, потенцијали

... Простор намењен хиподрому, на самом ободу Стрелишта, са западне стране - највећа је (40ха) и најизразитије просторно, функционално и визуелно издвојена целина... Данас ту постоји хиподром, у, може се рећи, *примитивном* облику, који чини се, егзистира само захваљујући групи ентузијаста, заљубљеника у коње и коњички спорт, члановима два клуба у чијем је власништву и пар привремених објекта-штала.

Највећи квалитет локације је природни ресурс, вредност која све више добија на значају, узимајући у обзир нарастајуће тенденције ширења града и све извеснију еколошку катастрофу...

... Просторно и тематски одређена, а и субјективно промишљена - целокупна интервенција је усмерена ка уобличавању и акцентовању енергије празног. Поље - као доминанта у грађењу простора коме су оквири подређени, као позорница, полигон дешавања, као израз тоталитета просторне структуре, укључујући природне вредности, физичке аспекте, социјални контекст и духовне категорије...

АУПА 1998.

Обнова новог

Аутор

Стеван Ђурић

Стеван Ђурић

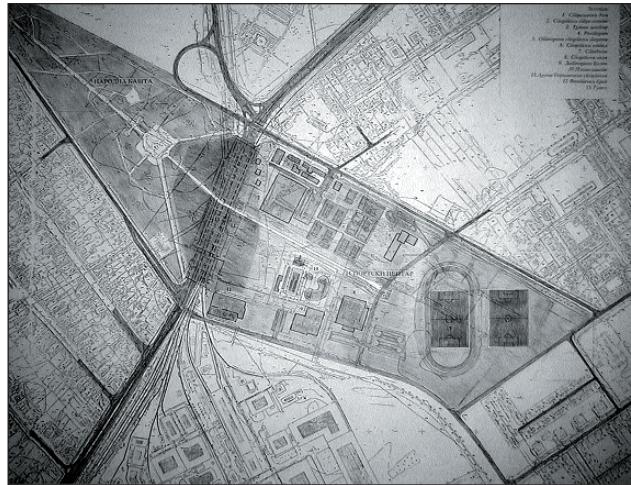
Стрелиште - спортски центар

Тематски задатак Обнова новог на примеру насеља Стрелиште отворио је, као основно, питање односа самог насеља према граду..., па се енергија мора, делом, усмерити у успостављање чвршће везе са градом као целином. Препрека томе је, у просторном смислу, изузетно јак саобраћајни коридор који га одваја од града...

Ова потцелина је ... дефинисана као Спортски центар... Значајно је и то да се на овом месту налазио и најстарији спортски објекат у Панчеву - градско стрелиште, основано давне 1813. године...

... Други део овог рада бави се изазовом кога намеће близрост и компатибилност садржаја ове потцелине и суседног комплекса Народне баште, грубо пресечена железничком пругом и обилазним аутопутем, односно изазовом у тражењу решења за чвршћим повезивањем са староградским језгром.

Решење је нађено у једноставној формули широког превлачења терена преко саобраћајног коридора и у спајању ове две потцелине у јединствен спортско-рекреативни комплекс. Била би то форма вештачког брега са искључиво пешачким и бициклистичким комуникацијама, над тунелским саобраћајним коридором.

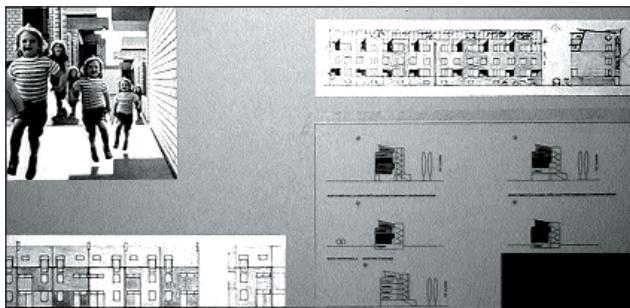
Коментар селектора

Једно од најједноставнијих и најфункционалнијих решења која је АУПА понудила.

У себи садржи чак и јак концептуални приступ.

Веза која би највероватније у таквој мери динамизовала чишћав крај, да се он врло скоро не би могао преизознати.

Уосталом, права решења су једноставна.

АУПА 1998. Обнова новог

Аутори

Душанка Антонијев-Стајић
Ана Ковенц-Вујић

Коменшар селекшора

Како и у блоку истих аутора и овде је присућена тежња да се у насељу - живи, а не - спанује.

Једноспавна архитектура, доспојна човека, а не по његовој мери, јер испоставило се да, или је аршин различит или су људи столико друžачији...

Насправљостављајући човека природним условима и прилагођавајући му обавезну инфраструктуру, аутори су уселили да постизну симбијен угодносћи са свим употребљивим за реконструкцију једног насеља насталог у време када се о свему ономе о чему су они мислили није водило рачуна.

**Душанка Антонијев-Стајић
Ана Ковенц-Вујић**
Санација насеља Стрелиште

... Проблеми савремених насеља:

- Нејасан систем саобраћаја
- Лоша оријентација унутар насеља
- Лоша искоришћеност инфраструктуре
- Непримерено велика спратност објектата
- Превелики број станара у објектима - последица: отуђеност
- Непрегледност простора
- Недостатак пратећих садржаја
- Нерешено питање одржавања зелених површина

Мане станове:

- Споредне просторије без природне вентилације
- Пуно узаних ходника одузима стамбени простор
- Лоша оријентација
- Нефункционалан распоред просторија

Хумани начин становања:

- Блоковска изградња са препознатљивим улицама и трговима (лакша оријентација), са неправилним начином паркирања ради смањења брзине
- Избегавање велике концентрације становништва
- Мешање колективног и индивидуалног становиња
- Смањење спратности
- Осунчаност и вентилација...

АУПА 1998.

Обнова новог

Аутор

Весна Радовановић

Весна Радовановић

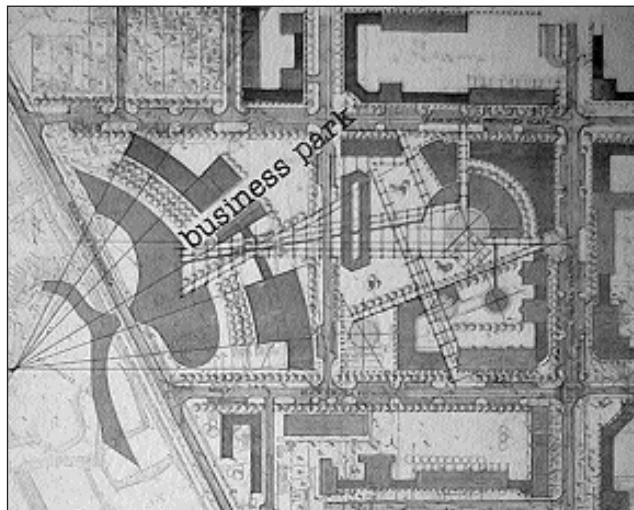
Обнова новог - Просторна целина Е

... Како удахнути душу овом месту када се чини да је никада није ни имало? Нема рецептa. Никада га није ни било...

Основни урбанистички концепт обнове Стрелишта се заснива на идеји увођења нових садржаја који би насељу дали урбаниитет-градс-кост. С обзиром да на Стрелишту постоје велике слободне површине на које се надовезује такође неизграђен простор спортског центра, као и тангенцијални положај у односу на јаку колску и железничку саобраћајницу, намеће се изградња такозваног Бизнис-парка као споја пословних објеката велике квадратуре и изворне природе. На тај начин Стрелиште постаје простор атрактиван за све становнике Панчева и околине, па и самог Београда...

Зелени простор спортског центра оплемењен је језером... које се пружа до самих објеката, отеловљава преливање и прожимање садржаја, као што се и Народна башта, духовитим решењем колеге Стеве Ђурића, надовезује зеленом рампом-тунелом на овај простор...

... Систем бициклстичких стаза прати систем улица.

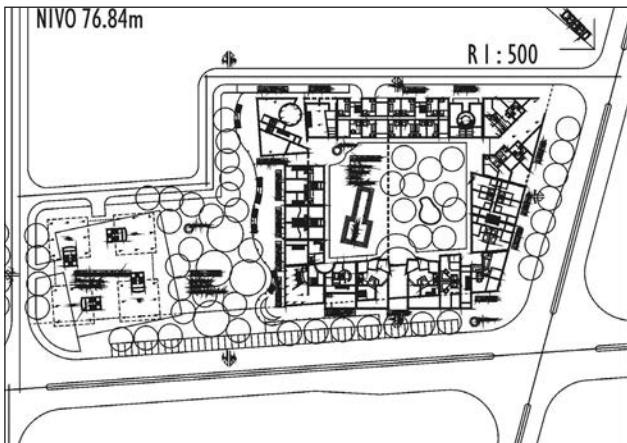

Коменђар селектора

Поштреба да се за Панчево осмисле нови садржаји, захваљујући којима би живело у новом веку и миленијуму, очишћује се у низу прилога рађених за АУПА-у. Овај у том смислу предстапља један од радикалнијих, али и реалнијих ставова о будућности.

Заиста, зашто Панчево, макар у визијама, не би било пословни и бизнис центар, уместо центра прљаве индустрије? Зашто га бар за тренутак не би видели као некакав наш Еуро-Лил, у коме би, на чистом ваздуху, у миру и шишини реке и равнице, окружени нешакнутом природом, уз ергелу расних коња, голф и тениске терене, ексклузивне градске ресторане, биоклиматска насеља, сликарске колоније и алтернативна позоришта, историју чију лијиву на сваком углу, у луксузним хотелима који одишу гостопримљивим духом месета,... пословни људи са свих страна света склапали велике послове, остављали део себе и део свој кипала, одлазили и ојећи се враћали...

Да ли су овакве слике утеше? На АУПА-у је да то покаже.

АУПА 2000.

Јединство различитости

Аутор

Миљан Радоњић

*Коменшар селекшора**После 10 година*

У десетогодишњој тежњи да пробуди усавршени храдски и грађански дух, АУПА је, чинило се на пренујак, задатком ионуђеним учесницима на самом крају 20. века у томе и успела.

Наime, успешним полувековним својењем мултикултурне и полифункционалне творевине као што је храд на утилитарно и монозначно станишиће, одрекли смо се (а да што нисмо ни приметили) и његовог духа који се (срћом неуништив), нудио свакоме ко је хићео да га зајази и њиме се надахне. Они који су зачели АУПА-у били су једни од таквих. Сушним корацима, све то један и ногу-пред-ногу, зајажали су,

Миљан Радоњић

Јединство различитости

Како до новог градског блока састављеног од постојећих концепата распоређених у етру 20. века.

Облик парцеле ми је сугерисао пожељност јукстапозиције.

Артефакт А: Градски блок са 14 објекта које различити инвеститори и архитекти граде независно. Чине га 90 станова, три пословна објекта и 17 локала. Унутар блока је зелени атријум са игралиштем за децу и саставајућим за одрасле.

Објекти су реплике постмодерне, арнувоа, класицизма, хај-тека, декомпозиције..., једни поред других, са истом спратном висином, истом висином фриза, и бојом примарних материјала. По мало од Амстрдама, Бече, Берлина, Дармштата, Париза у Панчеву.

Артефакт Б: *Изврнута рукавица* Озареног града - Четири солитера П+6 са по једним станом на етажи и гаражом у сутерену. Принципи и поуке модерне. Скелетна конструкција, отворено приземље, лака фасада и врт на крову.

Између артефаката А и Б је густо засађен парк, без реда и распореда са јавном чесмом, а без стаза.

Како од свих тих различитости настаје јединствен простор?

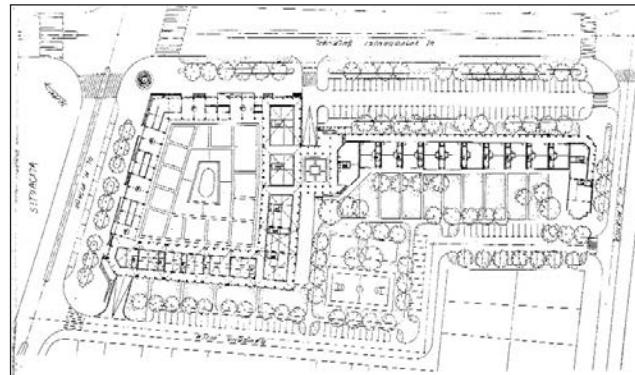
Као у сваком времену и свакој култури - захваљујући људима који вођени потребама материјализују основне идеје бирајући одговарајућа средстава.

АУПА 2000.

Јединство различитости

Аутор

Освит Петков

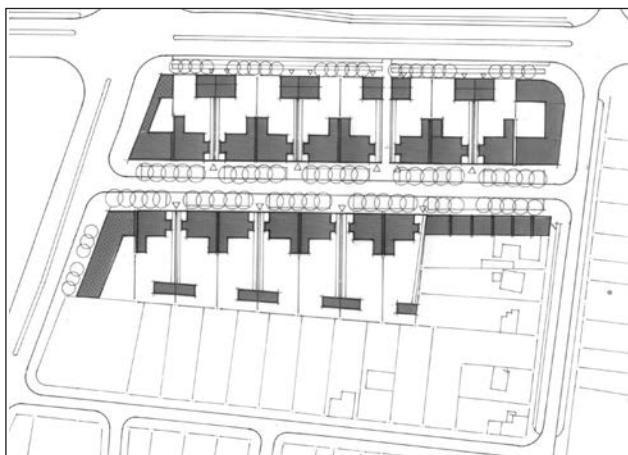
Освит Петков

Обнова новог - Просторна целина Е

Мој допринос овогодишњој АУПИ заснован је на потврђивању помало заборављених, али непревазиђених основних правила градоградње која су такође заснована на принципу јединства различитости. Другим речима градоградња мора почивати на својеврсном дуализму слобода, односно мора имати чврста неприкосновена правила која, међутим, дозвољавају да се унутар њих разграша машта пројектаната односно инвеститора.

Јединство различитости као основни идејну овогодишње АУПЕ, на овом простору могуће је dakле реализовати кроз два основна аспекта а то су са једне стране јединство различитости простора по основној намени и са друге јединство различитости појединачних објеката који ће бити пројектовани на овом простору у складу са будућим урбанистичко-техничких условима. Да би се остварила хармоничност односно спонтаност карактеристична за лепе градове из прошлости један од главних услова свакако мора бити да се не могу пројектовати истоветни објекти у низу, попут досадашње праксе, односно сваки објекат мора бити различит од суседног уз заједничке елементе који их повезују, као што су: трем, спратна висина, врста фасаде, колорит итд. То свакако не значи да је реч о формалном већ о суштинском копирању принципа што не искључује могућност даље рафиниране надградње истих.

истицали, објашњавали, па и подучавали шта виде када је о том духу реч. Чини ми се да и дан-данас за много шта прича делује као исказ некога ко тврди да је видео УФО. Последе, међутим и други којима је градско и грађанско - природно стање, нешто као логичан реченични склоп, дубоко дисање или осећај чисте воде на кожи. Неки од њих нису још били ни стигли до факултета када су склопови у Панчеву почели, а ми их, ево, ове последње године века препознајемо, управо, као оне који ће бар на почетку новог миленијума започети са ренесансом градског духа и онога у чему се он очишује.

АУПА 2000. Јединство различитости

Аутор

Златко Грковић

Дакле, овојодишиња АУПА, за разлику од претходних, није нам йонудила штрагаче за издубљеним духом града, а ни шумаче испод, већ саме његове представнике, тј. оне који најављују његов (скори?!?) претпород.

Ко су они и чиме су нас у то уверили?

Да би се одговорило на ово питање поштребно је, прво, уочити разлику између овојодишиња и претходних скупова у избору и посавци задатка који је стављен пред учеснике, па упућујем читаоца да ногледа текстове у каталогу из 2000. године и у њима детаљно описану генезу Јединствене различитости.

Златко Грковић

Једна нова улица у Панчеву

Почетак формирања градског ткива дела града на коме се налази предметни простор почиње средином 19. века. Тада је дефинисана строга ортогонална матрица са три паралелне саобраћајнице и попречним улицама. На парцелама, у добијеним блоковима граде се панонске куће. Почетком 20. века у блоковима ближе центру града напушта се тај концепт паорског економског дворишта, а новоизграђени објекти попримају карактеристике градских кућа. Објекти из тог периода по својим градитељским вредностима заслужују дужно поштовање као аутономни примери модерне. Шездесетих година овај простор бива разграђен. Моје решење логичан је наставак некадашње матрице. Јединство планираног и постојећег сам постигао формирањем нове попречне улице. Парцеле сам формом, величином и наменом у потпуности уклапио у постојећу организацију простора. Зграде дуж улице су стамбене са највише 4 стана, док су угаоне стамбено-пословне са више станови. Различитост се огледа у могућности избора начина живота и рада, разноликости урбанистичких форми и архитектонских решења.

Све ово стапа се у јединство духа овог простора, који треба да представља симболички завршетак једне стваралачке епохе житеља овог града.

АУПА 2000.

Јединство различитости

Аутори

Жељко Гатарић
Драган Живковић

Сарадник
Милан Ђорђевић

Жељко Гатарић
Драган Живковић
Котеж - Јединство различитости

Урбанистички концепт задржава идентитет банатског града поштујући идеју о јединству различитости. Четири стамбена амбијента имају засебно организоване просторе за игру деце или заједнички боравак становника. Амбијент карактеришу војвођански калкани наглашавајући уједначен ритам и *јединство разноликости* уличног фронта.

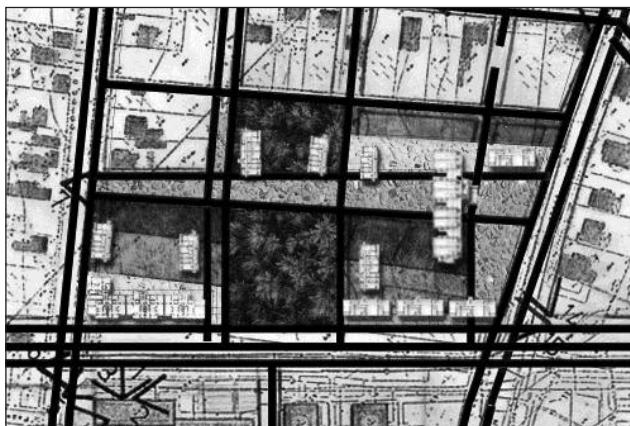
Непосредно окружење локације и градитељско наслеђе средине наметали су два типа организације објекта:

- Ушорен блоковски низ местимично разбијен капијама

- Савремене урбансне виле - слободностојећи објекти као логични наставци индивидуалног становља из окружења.

Остварена је вишеструка оријентација стамбених јединица и повољан однос комуникационих и стамбених површина. Наглашен је затворен или полујавни карактер дворишта који омогућава стварање индивидуалног поседа и такмичарског суседског духа у његовој организацији и одржавању. Кориштен је рационалан омер између савременог архитектонског израза, наслеђеног банатског идентитета и функционалности и доступности примењених грађевинских материјала.

Мене је, тада, ова тема понела својом методолошком различитошћу у односу на устаљену траксу, али и неизвесношћу коју је бутила док се ишчекивала реакција колега који су се задатка прихватили. И данас, иако је иша завршена још пре три године, могу да кажем да је резултат превазишао очекивања, или боље речено, и данас се нађемо заточени пред неколико последица те АУПА-е. Све су оне, затправо, природне и да смо били пажљивији у праћењу збијања можливи смо их и очекивати. Овако, хоћимично или нехоћиће, тек пружили смо им прилику да се покажу.

АУПА 2000. Јединство различитости

Аутор

Мила Николић

На фону АУПА-е су се, тако, пројектовали једна нова генерација Јанчевачких архитеката и (неодвојиво од ње последице) једно ново мишљење, промишљање града... Можло би се, чак, на овом месецу рећи и нешто што ће зазвучати несигурно са језиком којим говоримо, али дубоко сам уверен - није : Мишљење градом. Ова инструменталска конструкција и јесте оно што, чини ми се најбоље илуструје начин на који је већина учесника искористила понуђену прилику. Користили су град као алатку за размишљање, затраво, је крајње необичајено за професионалну практику, али и за теорију, уколико је у простор-времену коме припадамо уопште има. Тачније, што је метода из неког времена које долази и учесници конкурса и радионице АУПА 2000, антиципирали су нешто о чему ће тек бити речи.

Мила Николић
Концептуална основа

Поштујући постојеће токове урбане матрице, предвидела сам њихов даљи развој и усагласила са њиме свој концепт, стварајући планиметрију чије је порекло у логици уситњавања парцела при трансформацији паорске у староградску структуру. Необична форма плацева подстакла ме је да сачувам и оставим читљивом на нивоу партнера, користећи старе међе као границе између различитих типова-нивоа јавних, заједничких и отворених простора, стварајући места - паркове и платоје који се протежу ширином блока у различитим равнима.

Фрагментарност форми је одговор на окружење. Њоме се успоставља дијалог и са расцепканим породичним кућама из различитих епоха и са крутим структурама 60-тих и 70-тих.

Транспарентност блока открива присуство зеленог парка у унутрашњости и чува идентитет места. Овде су затечене традиција предграђа и села и традиција модерне, једна већ напуштена у савременим условима и друга која преживљава промене и доживљава реинтерпретацију.

Архитектура је след савремених европских узорака, који теже индивидуализацији и остварењу квалитета приватног у колективном становаштву. Зграде свесно нису архитектонски разрешене, јер ће, као и град, носити трагове различитих рукописа и времена.

АУПА 2000.

Јединство различитости

Аутор

Наташа Теофиловић

Наташа Теофиловић

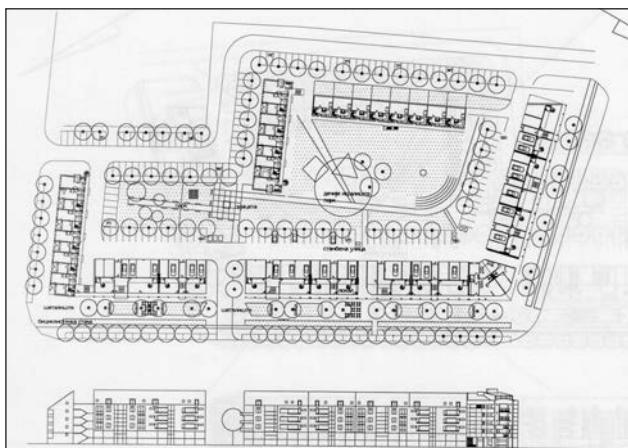
Тема *Јединство различитости* у моме раду је постала мотив за успостављање *дијалога* између две различите планиметрије града. Наметнула га је сама локација окружена са два урбана модела - колективног и индивидуалног становљања.

Концепт рада је одатле заснован на тези да за *јединство различитости* није довољна само промена рукописа архитеката у оквиру једног дефинисаног сегмента - ламеле (дефинисане у понуђеном ДУП-у као необавезујућа подлога), па рад зато пре свега карактерише промењено урбанистичко решење у односу на понуђену подлогу за рад (ДУП).

Кроз трансформацију, или боље речено - усаглашавање два урбана модела констатујем и усаглашавам морфолошке разлике колективног и индивидуалног становљања, а кроз присутне контрасте: колективно - индивидуално, јавно - приватно, велике - мале густине становљања, *крупне* - *ситне* парцеле, велики - мали габарити..., покушавам да из постојећих урбаних дихотомија изаберем и уградим позитивне *различитости* у један градски блок.

Мођу се некоме резултати који су Јонуђени учинили скромним, јер нема ничеђа гламурозног у презентацији, у форматима, у размери. Нема ни великих речи у објашњењима. Нема Јозива на велике моделе. Нема бомбастичних фраза, шарених балона, стноменика. Нема ни сујете великих аутора, нити недодирљивосћи застићаних ставова. Има, међутим, комуникације, дијалога, узледања, размене, заједничкоћ хода, дојадања, додирања, ... са постоећим градским, колико и са новим, Јонуђеним од колеџа.

И на крају, било би леђо када би се смогло још толико снаже да се енерџија минуле АУПА-е, ипак, покуша преточити у праксу, у фазу реализације у којој би Јомињани начин мишљења, чини ми се показао своје праве вредности, а аутори учесници Јуну снагу свој стапенита и квалиштећа.

АУПА 2000. Јединство различитости

Аутори

Ана Ковенц-Вујић
Душанка Антонијев-Стајић

Ово је текст који сам писао, као врсту личног резимеа, данас већ изгубљене у измазлици, 2000. године.

*Поново сам га (понешто изменјено) и овом приликом, јер ми се још увек чини као добро зајажање карактеристика тог постојећег реду скупа *са темом* (један је био рејтросектични, а било је и *прескочених* година) одржаног у изузетно радној атмосфери и крунисаног радионицом чији су резултати обећавали дане реализације.*

Али обећања као и сва обећања...

**Ана Ковенц-Вујић
Душанка Антонијев-Стајић**

Одлучиле смо се за полуотворсну изградњу блока с обзиром на положај локације у односу на центар Панчева и на економичност изградње. Јединство различитости се добија комбиновањем ламела различитих аутора у низу, али под истим УТ условима.

Изврнеле смо грађевинску линију ка улицама, јер је то карактеристика Панчева. Тако смо створиле заштићени унутрашњи део блока првенствено намењен станарима, а ка Војвођанском булевару јавни простор са клупама, зеленилом, малим пјацацетама - баштама ресторана и шеталиште, простор за комуникацију. Са околних улица се отварају визуре ка унутрашњости блока, ка зеленилу. Куће окренуте ка југу су у галеријском систему. Галерије се клизним вратима затварају у зимском периоду.

На западу локације су два низа дуплекса, са малим предбаштама. Двориште чине два дела, јужни - за одмор одраслих и северни, већи део за игру деце.

Око 180 станова су крајње типизирани, а ламеле настају варијацијама 3 или четири стана око степенишног простора. Упркос типизацији постигнута је живост фасада употребом боја и различитим распоредом степеништа и прозора.

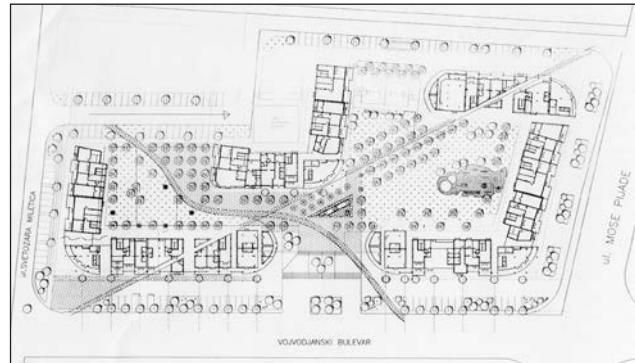
Паркинг простор прати низове са западне, јужне и северне дворишне стране, као и дуж улица.

АУПА 2000.

Јединство различитости

Аутор

Наташа Стјић

Наташа Стјић

Тип изградње: полуутворени блок

Разлог : тежња да унутрашњост блока буде искоришћење на разне начине, не само од стране становника самог блока, већ и од становника суседних блокова, и људи који су ту у пролазу.

Просторна подела: унутрашњи простор блока је комбинација трга са околним зеленилом, са дефинисаним просторима за игру деце и одмор одраслих. Пад терена је искоришћен за подземну гаражу изнад које се делом налази трг. Висинске разлике у блоку решене су низовим степеништа и рампама.

Пешачки токови: на ивицама блока, а два главна пешачка тока су две пречице које се укрштају у центру блока око којег је формиран трг., разни споредни токови у свим правцима

Функције у блоку: сва приземља су намењена локалима и улазима у стамбене, двострано оријентисане зграде.

Паркирање: пошто је унутрашњост блока намењена искључиво пешацима и бициклистима, паркирање на паркинзима је решено по ободу блока и у подземној гаражи.

Показатељи: 160 станови, густина 160x3/
1,6=300st/ha

Остaje, међутим, жал за пропуштеним, сећа због времена и околности у којима се све иоле значајно, створено у овој средини, тоци и нестаје као лајски снег. Наime, штање да ли се једном емитована енерџија може поново концептуисати, усмерити и контролисати са циљем да се добије једнако или бар приближно вредан резултат, лебди после сваког додираја праћеној јаким пражњењем великој набоја. Са друге стране, има заштитника теze јој велико пражњење и треба прихватати само као такво и иницијатива не инсистирати на трансформацији те силе у неку другу појавност. Трећи додају да је то, уосталом, циљ сваке стваралачке иже и да би покушаји да се она утилитаризује само умањили вредност већ досегнутих и оскрнавили чистоту добијених резултата.

Дакле, док се са једне сјране сүдерира интелектуални пешинđ, доиле на другој свакодневица бива силована набујалим примишивистичким прагматизмом чији плодови ћниле и труле на сваком кораку. Провизорни и првовизиони (ан)архи-урбанизам освојио је, током последњих деценија прошлог века, працис материјализујући простор у коме егзистирамо - до непрепознавања. Професионалици су уђивани на забаву у љорксхойове, а на њихов терен су пуштани дунђери, махери, рођаци, дивелопине, кумови, кланови, стонзори, бизМисмени, команије и небројени шашна-машина и цији сјручњаци.

АУПА 2000. Јединство различитости

Аутори

Владимир Дошen
Данијела Станојевић

**Владимир Дошen
Данијела Станојевић**
Јединство различитости

је питање ОДНОСА. И као језичка конструкција подразумева двојност, противречност, тензију - категорије кроз које третира односе у свим аспектима простора. Односе - слојевите, вишезначије, сложене, драматичне, на нивоу: опште - посебно, целина - део, стално - променљиво, универзално - лично... Сугерише двосмерност посматрања и принцип укључивања физичких и нефизичких елемената и димензија.

Најуспелије урбо-архитектонске целине садрже тај квалитет, грађен углавном спонтано, кроз време које је уносило стално нове слојеве.

Уопштено, може се рећи: Јединство у кодексу, односу са традицијом, принципу, архетиповима; РАЗЛИЧИТОСТ у фрагментима, информацијама, карактерима, перцепцијама, доживљајима.

КОМПОЗИЦИЈА прати анализу и синтезу структуре и садржаја, динамику догађаја и односа, њихову предвидивост и несталност, сложеност и двосмисленост.

ОБЛИКОВАЊЕ је подређено логици архетипова.

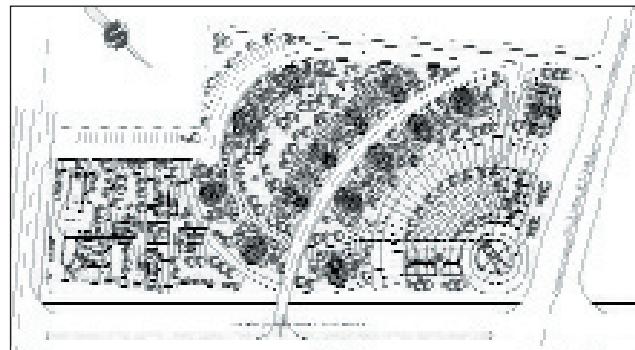
ПРОСТОР је замишљен као демонстрација енергије статичног и мобилног, која тежи континуитету и своцирању квалитета амбијентата традиционалног градског ткива. Он оставља могућност инвентивног доживљавања и коришћења.

АУПА 2000.

Јединство различитости

Аутори

Оливера Суботић
Дејан Дуњић
Невена Шормаз

**Оливера Суботић
Дејан Дуњић
Невена Шормаз**

Разградњом склопа и физичким приближавањем тлу - окућници, ублажавају се или чак елиминишу хендикепа које носи становање у заједници, у општем, убичајеном смислу - слободни простори - улица, улазна капија зграде, холови, степениште, мале лође...

Грађење града - отклон средини која није чисто градско окружење.

Исптивање распона могућности, распона крајности између индивидуалног и колективног.

Подређеност путањи осунчаности.

Флексибилност модула - најмање урбане јединице, минимума који гради склоп, гради минијатурно урбано, тка урбани тепих - гради град.

Оптимални међуодноси, на граници толеранције.

Транспарентност волумена, мноштво визура

Градураност раста по типологији и волумену, по вертикалама, од становања ближег кући (низ) до становања ближег згради (ламела), од приземља до веће спратности

Обликовање у распону преиспитивања стилова, од класицизма до неомодерне

Тако је и АУПА, иако што њеним оснивачима никако није била намера, послужила као врсна сабирноћа цензира у који су квалифицирани професионалици добровољно долазили, осликовали светлу будућности или анализирали актуелни тренутак, подржавајући мождане вијуге на обећањима, док је Тунел урбанистичке страве и ужаса (да парофразирам Пејтера Бача) бивао све дужи и све бољи садржајима.

АУПА 2002. Народна башта

Аутор

Оливера Драгаш

*Није, зашто, никакво чудо шито и десетогодишњицу АУПА обележава галеријом претпостављених у сваком пренујушку за претород Панчева, док исити тај град, так, не користи ништа од понуђеног (као да у склопу који се зове Архитектура и Урбанизам Панчева леже узроци свих његових мука и недаћа) и *развија* се као нишчи духом - блажено несвестан својих вредности међу којима је манифестијација о којој је реч, у своме упорном, конинуираним истирајавању једно од најзначајнијих. Из тваквог односа рађају се само нове теме за АУПА-у, па макар о томе не треба бринути, јер јоменути штунел и даље расце доскијути размере леђендарног Тамног вилајета.*

Оливера Драгаш

Простор Народне баште подстиче на размишљање о стварању једног целовитог концепта града Панчева према зеленилу и борби за чисту и здраву животну средину. Постојећа урбана структура овог дела градапружа могућност природног и функционалног проширења на суседне неизграђене и неуређене зелене површине. Подручје Расадника

који чини њен логичан наставак, треба одмах третирати интегрално, док су простори Барутане и Стрељане следеће тачке проширења. Са једне стране било би поштовано историјско наслеђе Народне баште као баште, тј. простора за шетњу, уживање у природи (и музацији), простора са доста зеленила и цвећа; и са друге стране, потребе за њним оживљавањем, за приближавањем корисницима стасалим у неким другим условима.

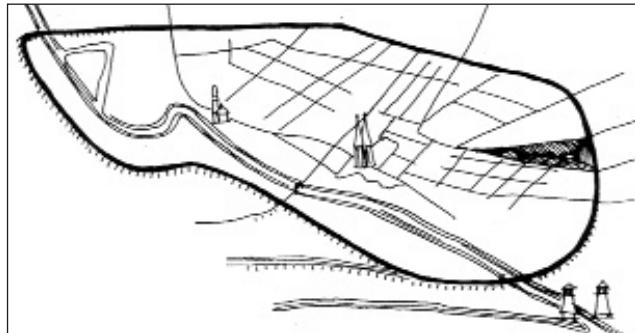
Репер новог дела Баште би био центар ЕКОЛОГИКЕ који би окупљао све секције градских, општинских и савезних органа задужених за заштиту и очување животне средине. Почев од 2005. године у Башти и Центру би се одржавао Сајам привреде у служби екологије. Сајам би био прилика да се Панчеву врати епитет лепе, развијене вароши и да му се скине симбол Црне тачке, тј. назив најзагађенијег града у држави. Сајам би се бавио: начинима пречишћавања воде, земље и ваздуха; применом тзв. алтернативних видова енергије; едукацијом и афирмацијом природно одрживог развоја

АУПА 2002.

Народна башта

Аутори

Марија Стanoјловић, Жења Јовановић, Биљана Јаначковић
Јелена Огњановић, Александра Ђирић

Марија Стanoјловић

Жења Јовановић

Биљана Јаначковић

Јелена Огњановић

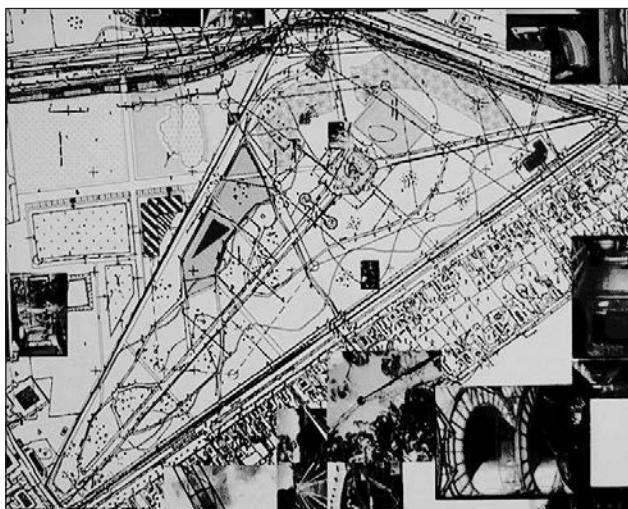
Александра Ђирић

Народна башта - господар Зеленог прстена

Подручје парка Народна башта чини просторно-културно-историјску целину, али као један од највећих пунктоva Зеленог појаса који би описивао град, представља значајан извор свежег ваздуха неопходног градском центру. Сем што би био градска рекреативна зона, Зелени појас који предлажемо имао би и улогу баријере за све аерополутанте који се крећу од Јужне зоне ка средишту града. До Зеленог појаса би се могло из града стићи мрежом бициклистичких стаза које би штитиле кориснике од аутомобила. Концепт самог парка Народна башта би био заснован на рекреацији, едукацији и заштити и унапређењу постојеће и нове вегетације. На простору Расадника планира се садржајима најбогатији део целог комплекса (Нови сајамски комплекс, Централни павиљон, Стакленик...).

Подручја Расадника и Стрељане била би обогаћена са два језера неопходна за самоодржавање већих еко-система, али и за још богатију, свесезонску рекреативну понуду овог дела града (пливање, веслање, риболов, клизање, узгој ендемских врста флоре и фауне).

*Расадник (бивајући све гласнији) и негравитационски параван-рефрен *Нема средстava*, карактеристичан као заклон свакој власницима која не схвата репродуктивни значај градитељства, убраја на сино и сиварно - нема идеја. Он је пратио и прати АУПА-у, а бојим се (како сивари сијоје) да ће је пратити и у будућим данима колико год их јој је још осигурало. Јер, овакве манифестије су изазовне, провокативне, оне су *прст у око* инерцијума, пошто показују шта ко може, колики су чији потенцијали, или ће дано из другог угла, ко и шта - не може.*

Уочавање описане дискејанце између доспетићућа АУПА-е и њеног (не)прихватања у граду због кога поситоји, искористио сам као довољан разлог да још једном почуђену улогу селектора, овај пут по водом десетогодишњицу, прихватим, пре свега, као добру прилику за давање подришке истрајносћи саме манифестације и у том контексту, значи тек посредно, и као могућност за осврт на одабрана ауторска остварења.

АУПА 2002. Народна башта

Аутори

Душица Черничин
Наташа Митрески

Душица Черничин
Наташа Митрески

Пројектом реконструкције и ревитализације Народне баште минимално реаговати архитектуром и не нарушавати постојећи биљни и животињски свет.

Проблеми које башта има су: запуштеност, слаба посећеност, пресечен контакт са околином, безсадржајност, изолованост постојећег садржаја, лоша расвета, девастираност постојећег мобилијара.

Решења су: ревитализација вегетације и архитектуре, увођење нових садржаја, физичко и функционално повезивање са Расадником и Барутаном, санација контакта са болницом, увођење попречних стаза ради разбијања дугачког линеарног тока и због лакшег увођења посетилаца у унутрашњост Баште, отварање већег броја улаза, оживљавање дечијег игралишта, ревитализација расвете и мобиљара.

Предлажемо: Птичију стазу која пролази кроз крошње дрвећа као нови садржај атрактиван за различите генерације; језеро у Расаднику као средиште зимско-летње рекреације; ресторан здраве хране у Расаднику; Велика фонтана и неколико мањих чесми; стакленик; универзални плато уз Велику фонтану; трим и бициклистичке стазе, ролер-клизалиште, игралишта...

Једина граница ваше баште је граница ваше маште

АУПА 2002.

Народна башта

Аутори

Марија Радовановић
Милан Лалошевић

Марија Радовановић
Милан Лалошевић
Концепт доуређења Народне баште

Склонимо се од црног & белог, крочимо даље од 1 & 0 - уђимо у Народну башту. Сменимо основу савременог дигиталног света на каквом смо навикли и уведимо 4 знака поређана у троизначну комбинацију. ACGI. Трословне речи генетичког кода су исте код свих бића CGA - значи аргинин, GCG значи аланин - код слепих мишева, буба, букви, или бактерија.

Примарно: убрзивање генетички модификованих биљних врста.
Предпоставите Алеју мириса, Алеју клонова, Алеју боја, грешке...

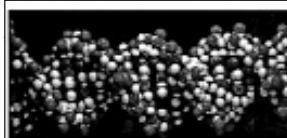
Секундарно: Интервенција на постојећим архитектонским формама и инфраструктури.

Шта се сме у Народној башти?

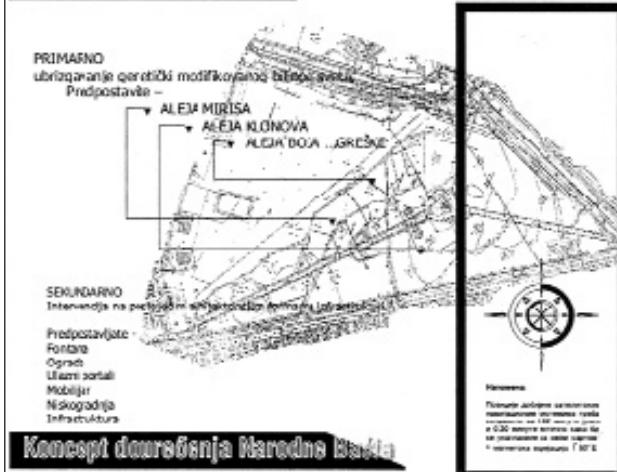
Унети нову полулуку развоја целине града. Обезбедити и вратити континуитет средине као моторног развоја региона. Гледати напред без обзира на стање свести садашњости. Аванизирати.

Шта се не сме у Народној башти?

Народну башту третирати иу склопу тренутног менталног нивоа свести. Утицати на постојећи еко-систем механичким путем, зарад увођења архитектуре у било ком облику у целину Баште. Размишљати о тезгама као могућем облику мале архитектонске форме.

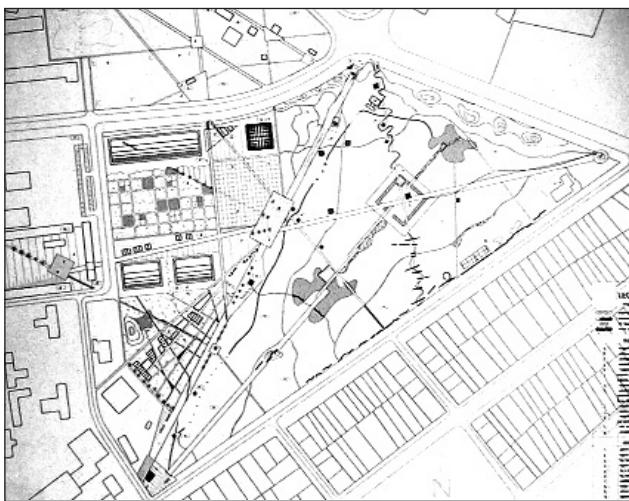

Менимо се од CRNOG & BELOG, крочимо даље од 1 & 0 - уђимо у Народну Башту. Сменимо основу савременог дигиталног света на којем смо растали и уведен 4 знака поредана у троизначну комбинацију. A C G I Трословне речи генетичког кода су исте код свих бића CGA - значи аргинин, GCG значи аланин - код слепих мишева, буба, букви, или бактерија

Можда је зашто најбоље задржати исчиши штон, па се осврнути и на оно што су аутори уложили штудији да да Панчеву Јонуде најбоље што могу.

Иза сваког од тих радова је једно мишљење. До њега је, наравно, требало доћи. За то је било потребно неко време. Била су то потребна, у великој већини случајева и средства *којих нема*. Ваљало је уложити и физички најор да се неколико пута обиђе локација, нацрта замисљено, да се упутије до Панчева и најпраћ на скућ, разговоре, изложбу, ... Само Јомињем, јер се ова селекција не бави тзв. Стручним скућом, бројне есеје и мале студије којима је он обиловао сваке године. Било како било, тек осетије, после свега помало ојор осећај да све то превазилази оправданосћ улађања у једну интелектуалну вежбу. Ојоросћи, наравно, дојриносе и увек помало изневерена очекивања и наде.

АУПА 2002. Народна башта

Аутори

Лидија Станковић - студент архитектонског
факултета
Олга Младеновић - студент архитектонског
факултета

**Лидија Станковић
Олга Младеновић**

Панчево - расадник нових идеја

Тезе:

- Унапређење квалитета животне средине
- Неутрализација штетног утицаја индустрије
 - Активирање постојећих потенцијала
- Реафирмација некадашњег значаја подручја
 - Савремена интерпретација активности из прошлих времена
 - Успостављање веза са окружењем
 - Урбана рециклажа
- Историјска и културна контекстуализација
 - Комерцијализација кроз компатибилне активности
 - Анимирање инвеститора
 - Иницирање економског развоја
- ПанЧево као нови специјализовани центар

Дефинитивно би било занимљиво, дубоко сам уверен, видећи њосле десет година искуствва, како би се једна од тема комилеђираних (али заиста комилеђираних) на АУПА-и дала применићи у практици, како би се *јонашала* у реализацији. Било би у истој мери добро видећи да ли је било шта са АУПА-е употребљено у будућем ГУП-у Панчева.

АУПА је још пре једну деценију, зајраво, применила модел који се сада тек предлаже традовима у Србији када им се сугерира како да планирају свој развој кориситећи локалну самоуправу као метод за решавање најомиланих проблема (Погледајте уводни текст овог избора, Куда даље? Ширите инфекцију! - писан пре чећири године) и заиста би било неразумно да се такво искуство баш никако не искористи. Тачније, у иштању је предност која се нијошто не сме сметнути са ума и тиме нијодашиставаји.

АУПА 2002.

Народна башта

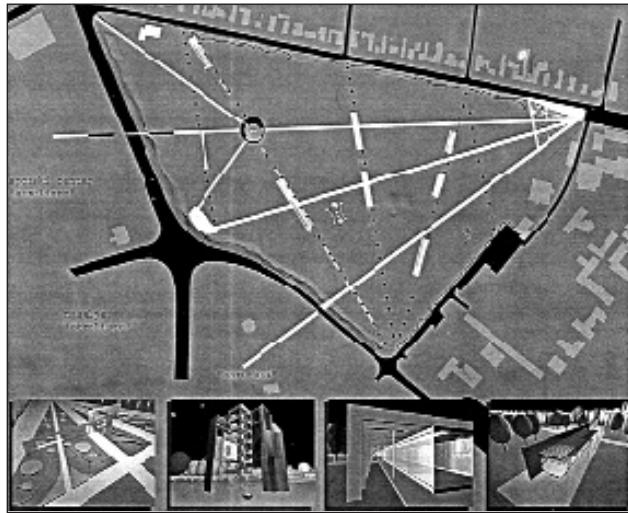
Аутори

Ана Коловић - апсолвент пејзажне архитектуре
 Светолик Лукић - студент архитектонског
 факултета
 Милић Ђуровић - студент архитектонског
 факултета
 Владимир Цвејић - студент архитектонског
 факултета

Ана Коловић
Светолик Лукић
Милић Ђуровић
Владимир Цвејић

Осим реконструкције простора Народне баште, у овом пројекту се активира и подручје Расадника. Традиционални део парка задржава своје основне обликовне вредности и вегетацију док нови део - подручје Расадника, добија модеран изглед, са атрактивним садржајима. На тај начин се заправо формирају два лица парка: традиционално и модерно, споро и брзо, старо и младо, као узајамна допуна у ефикаснијем задовољавању потреба различитих узраста и категорија становника. Ова два лица парка и поред своје јасне границе прометног правца који повезује насеље Стрелиште са центром Панчева и различитих садржаја и обликовања, ипак представљају јединствену целину парка.

Обједињавању доприносе и секундарни правци (црне тачке) који са примарним правцима (беле линије) стварају мрежу комуникација уклопљену у систем околних улица. Примарни правци су стазе, а секундарни - репери (расвета, скулптуре, камени блокови...). У њиховим пресецима су вишесаменски павиљони који разбијају монотонију дугих токова скраћујући визуре, али и доприносе визуелном доживљају парка и мултимедијалној и мултифункционалној понуди.

На крају, све до сада речено у вези је са коцјијом АУПА-е убудуће. Наиме, ако је намера да овај скучи и даље буде искључиво интелекуални полигон, онда га, сматрам, треба посветити едукативно-педагошком раду, понудити га студентима и направити од њега вежбалиште прејупно изазова за будуће практичаре и теоретичаре. Ако је, ипак, све у основној идеји скучија осстало непромењено, онда треба заузети озбиљан став да се на АУПА-у тражи и добијају решења која ће град моћи да користи и која ће и користити.

Обавеза мора бити обоснрана.

Драган Живковић, архитеката
 Београд, октобар 2003.